

2575

145
ԽՏԱՐԱԳՈՐԹՅՈՒՆ Զ. Կ. ՅԵ. Մ. ԿԵՆՏԿՈՄԻ
ԿՈՍՅԵՐԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ № 2

3K26

L-35

14 JUN 2000
07 JUN 2000

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Կ. ՅԵ. Մ. ԿԵՆՏԿՈՍԻ
ԿՈՄՅԵՐԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ № 2

Պրոլետարներ բոլոր յերկրներին, միացե՛ք.

3K26

h-35

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆ

(ԿՅԵՄ ՎԵՐԱՆՎԱՆՄԱՆ ԱՌԹԻՎ)

1924
ՏՊԱԳՐ. ՏՐԵՍՏԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏՊԱՐԱՆ
Յ Ե Բ Ե Վ ա 6

1457

11 MAR 2014
003 400 10

2575,

Պատկեր № 2088

դ. Ի. ԼՆՆԻՆ

22-92

ԼԵՆԻՆԸ ՉԿԱ...

...Լենինն այլևս չկա... Արյունատար անոթների աշխատանքը դեկավարող մութ որենքները խզեցին այդ կյանքը: Բժշկութունը ցույց տվեց, վոր անկարող է կատարելու այն, ինչին կարոտով սպասում և պահանջում էին միլիոն—միլիոնավոր մարդկային սրտեր: Յեվ դրանց թվում վորքան շատ էին այնպիսիները, վորոնք առանց յերկար մտածելու իրենց սեփական արյան ինչեզեղ վերջին կաթիլը կտային, միայն թե կենդանանար, վերականգնվեք մեծ առաջնորդի, Լենինի, անդուգական և անկրկնելի Իլյիչի արյունատար անոթների աշխատանքը: Բայց հրաշք չէր կարող կատարվել այնտեղ, ուր գիտությունն էր անոգնական: Յեվ անավասիկ մենք տեսնում ենք, վոր Լենինն այլևս չկա... Այդ բաներն այնպես են փլվում մարդու գիտակցության վրա, ինչպես հսկայական ժայռն է զահավիժում դեպի ծով: Կարելի չէ արդյոք հավատալ: Յերեմիականի բան է միթե այդ մտքի հետ հաշտվելը: Ամբողջ աշխարհի աշխատավորության գիտակցությունը չի կամենա ընդունել այդ փաստը, վորովհետեւ թշնամին չափազանց ուժեղ է, վորովհետեւ գնալիք ուղին դեռևս շատ է յերկար, վորովհետեւ դեռևս ավարտված չե այն մեծ աշխատանքը, վոր ամենամեծն է պատմության մեջ:

Տաս ամսից ավելի յե տեղել հիվանդության յերկորդ շրջանը, վոր ավելի ծանր էր, քան առաջինը: Արյունատար անոթներն—ըստ բժիշկների դառն արտահայտություն—շարունակ «խաղում» էին. դա մի սոսկալի խաղ էր Իլյիչի կյանքի հետ: Առողջացումը, համարյա թե

լիակատար առողջացումն ել եր սպասելի: Բայց կատան-
տրոֆ ել կարող եր պատահել: Մենք բոլորս առողջաց-
ման ելինք սպասում: Բայց կատատրոֆը — պատահեց:
Ուղեղի կենտրոնական որգանը հրաժարվեց ծառայելուց
— և հանգցրեց ամենահանճարեղ մաքրի լույսը: Յեզվ Իլլիչն
այլեվս չկա...

Կուսակցությունը վորբացել ե: Վորբացել ե վողջ
բանվոր դասակարգը: Ուսուցիչ — առաջնորդի մահվան
լուրն առնելիս ամենից առաջ այս միտքն ե ծնվում մե-
ջը: Ի՞նչպես պետք ե առաջ դնանք: Կտեմենք արդյոք
ճանապարհը: Արդյոք չենք մոլորվի: Վորովհետեվ Լենինն,
ընկերներ, այլեվս մեզ հետ չի:

...Լենինը չկա, բայց կա լենինիզմը: Լենինի մեջ
անմահը նրա ուսմունքը, նրա գործունեությունը, նրա
մեթոդը, նրա որինակն եր. այդ անմահն ե ապրում նաև
մեր մեջ, այն կուսակցության մեջ, վոր նա յե ստեղծել,
այն առաջին բանվորական պետություն մեջ, վորի գլուխն
եր անցել նա և վորին ուղղություն եր տալիս: Մեր սրը-
տերը նրա համար են այժմ այսպիսի անսահման վշտով
բռնված, վոր մենք ամենքս, շնորհիվ պատմության մեծ վո-
ղորմուծության, Լենինի ժամանակակիցներ ենք մեր ծնուն-
դով, աշխատել ենք նրա հետ, դաս ենք առել նրանից:

Մեր կուսակցությունը գործող լենինիզմ ե: Մեր
կուսակցությունը աշխատավորության կոլեկտիվ առաջ
նորդն ե: Յեզվ յուրաքանչյուրիս մեջ Լենինի մի մասնիկն
ե ապրում — այն, վոր մեր եյություն լավագույն մասն ե:
Ի՞նչպես ենք առաջ դնալու: Լենինիզմի լապտերը ձեռ-
ներին: Կգտնենք արդյոք ճանապարհը: Կուսակցու-
թյան կոլեկտիվ մաքրով, կոլեկտիվ կամքով — կըգտ-
նենք:

Յեզվ վաղը, և՛ մյուս օրը, և՛ մի շաբաթից հետո, և՛
մի ամսից հետո մենք հարց ենք տալու մեզ. միթե՞, մի-
թե՞ չկա Լենինը: Վորովհետեվ բնության աներեվակայելի,

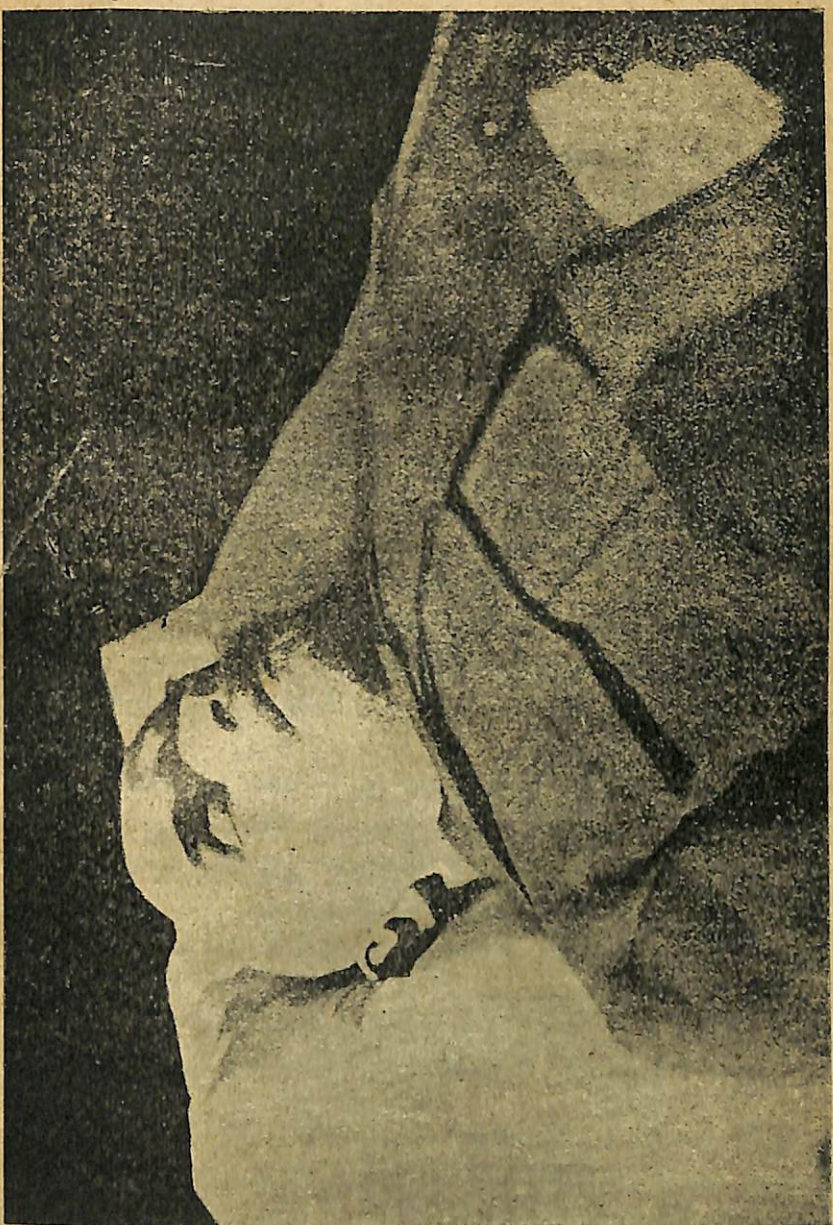
անհնար, հրեշային կամայականություն ե թվում և դեռ յեր-
կար ժամանակ այդպես ե թվալու՝ նրա մահը:

Թող ուրեմն ասեղի այն ծակոցը, վոր մենք մեր սրտում
զգում ենք և շարունակաբար զգալու յենք ամեն ան-
գամ, հենց վոր հիշենք, վոր Լենինը չկա, թող դա յուրա-
քանչյուրիս հիշեցնի, նախազգուշացնի, թող մեր ախանջնե-
րում կանչի պես հնչեցնի հետեվյալը — քո պատասխանատ-
վությունը մեծացել ե, աշխատիր քեզ դաստիարակող
առաջնորդիդ արժանի լինել:

Սգի մեջ, վշտի մեջ, ցավի մեջ՝ սեղմենք մեր շար-
քերն ու սրտերը: Սեղմենք հանուն նոր պայքարի...
Ընկերներ, յեղբայրներ, Լենինն այլեվս մեզ հետ
չե: Գնաս բարով, Իլլիչ: Բարի յերթ, առաջնորդ:

Լ. ՏՐՈՑԿԻ

Թիֆլիս, կայարան,
22 հունվարի 1924 թվի

ԻՆՉՈՒ ՅԵՆՔ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒ-
ԹՅՈՒՆԸ ՎԵՐԱՆՎԱՆՈՒՄ ԼԵՆԻՆԱԿԱՆ
ԿՈՍՅԵՐԻՏՄԻՅՈՒԹՅՈՒՆ

(ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԳ ԼԵՆԻՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԽՆԳԻՐՆԵՐԸ)

Յերիտասարդական հեղափոխական կազմակերպու-
թյունները միշտ և ամենուրեք յուրացրել են այն լուսա-
գույն հատկութիւնները և հեղափոխականութիւնը,
վորոնք անհրաժեշտ ելին բանվոր դասակարգին իր նպա-
տակին հասնելու-բուրժուազային հաղթահարելու համար:

Յեթե մենք հետեւելու լինենք յերիտասարդական
հեղափոխական կազմակերպութիւնների պատմությանը,
կտեսնենք, վոր, յերբ բանվորական շարժման մեջ առ-
աջացավ ճեղքվածք և կազմակերպվեց ձախ թեւը, յերիտա-
սարգութիւնը առաջինն եր, վոր հեռացավ դավաճան-
ներէից:

Դա թերևս պետք է բացատրել նրանով, վոր այդ
կազմակերպութիւնների մեջ մտնում ելին ավելի յերի-
տասարդներ, վորոնք ավելի հեղափոխական ելին, քան
այն մասը, վորը բանվորական շարժման վերելի շերտն
եր և աստիճանաբար կորցնում եր բանվոր դասակարգի
հետ ունեցած իր կապը:

Այդ փաստը ամենից ավելի ցայտուն կերպով հաս-
տատում է գերմանական սոցիալ-դեմոկրատիայի պատ-
մութիւնը:

Գերմանական բանվորական շարժումը, վորը յերբեմն
դեկավարն եր հանդիսանում միջազգային բանվորական
շարժման, յերբ վոր ամբողջապէս ընկավ բանվոր դա-
սակարգի բյուրոկրատացած վերին շերտերի ազդեցու-
թյան, տակ սկսեց խայտառակ կերպով նահանջել

իր դիրքերից և հանուն հայրենիքի պաշտպանության նետովեց ուղորտյունիզմի գերիլը: Յե՛վ ահա նրանք, վորոնք յերբեմն բանվոր դասակարգի միակ ղեկավարներն էին համարվում, ընկան բուրժուական վարչապետների գերիլը:

Ամբողջ սոցիալ-դեմոկրատիան եժանազին աճուրդի հանեց իր սկզբունքները: Ահա այդ ժամանակ հեղափոխական յերիտասարդական միությունները միջազգային հեղափոխական պայքարի կրկեսում առաջինը դուրս յեկան և կեղծ մարքսիստների կողմից կոխումոված հեղափոխական կարմիր դրոշակը բարձրացրին ու իրենց յերիտասարդ ձեռների վրա դեպի առաջ տարան: Այդ մասին վկայում է վոչ միայն գերմանական սոցիալ-դեմոկրատիայի, այլ և բոլոր յեվրոպական սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունների պատմությունը:

Յեվրոպական պաշտոնական սոց.-դեմոկրատական կուսակցությունների մեծամասնությունը անցավ ամենաստոր ու կեղծավոր սոցիալ-շովինիզմի և ուղորտյունիզմի կողմը: Այդպես վարվեցին գերմանական, ֆրանսիական, անգլիական, շվեդական և ուրիշ կուսակցությունները:

Իրերի ալսպիսի դրության ժամանակ, Յեվրոպայում սոցիալիստական յերիտասարդական կազմակերպությունների վրա ընկնում եր մի խոշոր և ղժվարին պարտականություն—կռվիլ հեղափոխական միջազգայնականության և իսկական սոցիալիզմի համար ու իմպերիալիստական բուրժուազիայի կողմն անցած ուղորտյունիզմի դեմ:

1916 թ. «Յերիտ. Ինտերնացիոնալ»-ում գետեղված են մի շարք հոդվածներ, վորոնք կանգնած են հեղափոխական միջազգայնականության տեսակետի վրա և խորատելությամբ են տողորված դեպի «հայրենիքի պաշտպան» սոցիալիզմի դավաճանները և անկեղծ ձգտում ունեն մաքրելու միջազգային բանվորական շարժումը նրան

թունավորող շովինիզմից ու ուղորտյունիզմից: Այդ ուղղությամբ սոցիալիստական յերիտասարդական միությունները տիրապետող սոց.-շովինիզմի մեջ ձեղքվածք առաջացնելու և դեպի հեղափոխական միջազգայնականությունը ճանապարհ հարթելու համար շատ բան ունեյին անելու:

Այն չափազանց փոքր խմբակը, վորը արդեն հեռացած եր պաշտոնական, կեղծ սոցիալիստների առաջնորդներից և միջազգային բանվորական շարժման միասնականությանն ու համերաշխությանը նպաստելու համար նոր աշխատանք եր ձեռնարկել, պետք է մեծ ուշադրություն դարձներ այդ յերիտասարդության վրա և վերջինիս ոգնությամբ առաջին զրոհը տար իր որերն ապրած II Ինտերնացիոնալի ամբողջի վրա:

Իմպերիալիստական կռվին արդեն քաղաքացիական հեղափոխական կռվով պատասխանած յերիտասարդական հեղափոխական կազմակերպություններին չեր հարմարում ու չեր կարելի պատվաստել «սոցիալիստական» նախկին կոչումը:

Գերմանական սոց.-դեմոկրատիայի ձախ թեղ և ամենից առաջ Լիբկնեխտն ամբողջովին նվիրվում են միջազգային հեղափոխական յերիտասարդության աշխատանքներին:

Սոցիալիստական դեղին յերիտասարդական միություններից բաժանված միջազգային-հեղափոխական մասը իրեն անվանում է «Սպարտակ»—նեդերլանդական բուրժուական դեմ ապստամբած գլադիատոր-ստրուկների առաջնորդի անունով:

Հեղափոխական յերիտասարդական կազմակերպությունները և առաջին հերթին Կ. Լիբկնեխտը, վորը այդ շարժման գլուխն եր կանգնած, այդ միությունները կոչում են «Սպարտակ»-ի անունով նույնպես և նրա հա

մար, վոր Կ. Մարքսը իրեն նամակներում միշտ մեծ սիրով եր հիշում այդ անունը և նույն իսկ իր յերեխաներին անվանում եր Սպարտակ և հաճախ կարդում եր Հոմերի Թագավորության և մասնավորապես ներոնյան շրջանի պատմութիւնը և Սպարտակի ապստամբութիւնը:

Զարմանալի չի, վոր գերմանական յերիտասարդական հեղափոխական միութիւնները յուրացրել են Սպարտակի անունը: Այդ անունը միշտ պետք է ցույց տար նրանց բուրժուական հասարակության տիրապետութեան վերացման ճանապարհը, բաց դասակարգային դաժան կռիւ միջոցով՝ բանվոր դասակարգի իշխանութիւնը հաստատելու համար:

Իր ծագման առաջին օրերից յերիտասարդական շարժումը աչքի յէ ընկել բուրժուազիայի դեմ մղած իւր անձնվեր ու հեղափոխական կռիւով: Նա դաստիարակվել է այն հոգով, վորը կապված է անմիջականորեն Սպարտակի անվան և նրա պատմական անցյալի հետ:

Յեւ «Սպարտակյան» յերիտասարդական հեղափոխական միութիւնները ցույց տվին, վոր նրանք կարող են գործել այնպիսի վճռականութեամբ, ինչպես Սպարտակը:

Այդպիսի անվեհերութեամբ, ինչպես և Սպարտակը, յերիտասարդ բանվորները գրոհ տվին գերմանական միապետութեան և ոպորտյունիստական ցեխով ապականված սոց.-գեմոկրատիայի վրա:

Յերբ Մարքսիզմի շքանշանը կրող սոց.-գեմոկրատական սպասավորները քաշ ելին գալիս բուրժուազիայի հետևից, Թունավորելով շովինիզմի Թունով ամբողջ աշխարհի աշխատավորութեան միտքը, յերբ նրանք Մարքսիզմի ամբողջ բազալը զոհաբերեցին բուրժուազիայի Մոլոխին (պատերազմի աստված) — այդ ժամանակ բանվորական ազատագրական շարժման հորիզոնում հայտն-

վեց մի նոր, հզոր դեմք, վորը կոչ եր անում ամբողջ բանվորական աշխարհին հանուն յերջանիկ ապագայի բաց կռիւ մղել շահագործողների դեմ: Այդ նոր դեմքը, Վ. Ի. Լենինը, իմպերիալիստական վակխանալիայի շրջանում, կարողացավ վառել և պինդ պահել իր ձեռներում միջազգային պրոլետարական հեղափոխութեան ջահը:

Լավ տիրապետելով մարքսիզմին, նա կարողացավ գործածել այն՝ հոգուտ բանվոր դասակարգի շահերի:

Իմպերիալիզմի զարգացումը խոր ուսումնասիրութեան յենթարկելով, Լենինը կարողացավ գծել պրոլետարիատի դասակարգային պայքարի ուղիները:

Նա միակն եր մարքսիստներից և առաջինը, վոր կարողացավ մարքսիզմի զենքը դեղին ինտերնացիոնալի առաջնորդների դեմ ուղղել: Նա յերկար տարիների ընթացքում համաշխարհային բանվոր դասակարգին կոչ արեց բաց դասակարգային կռիւ դուրս գալ բուրժուազիայի դեմ, ուժի միջոցով տապալել կապիտալիստական դասակարգի տիրապետութիւնը և հաստատել պրոլետարիատի զիկտատուրան:

Բանվոր դասակարգին դեպի հաղթանակ առաջնորդելու համար անհրաժեշտ եր կազմակերպել պրոլետարիատի առաջավոր գնդերը և հիմնել աշխատավորութեան ազատագրական պայքարը ղեկավարող մի հզոր բանվորական կուսակցութիւն: Լենինը յուր համառ աշխատանքով 25 տարվան ընթացքում ձուլեց Ռուսաստանի Կոմունիստական պողպատյա կուսակցութիւնը և բանվորական շարժման լավագույն տարրերին մտցրեց նրա մեջ ու մեր կուսակցութեանը սովորեցրեց բանվոր դասակարգին զրոհի մղել դեպի բուրժուական ամբողջ: Կոմունիստական կուսակցութիւնը 25 տարի աշխատելով Լենինի ղեկավարութեամբ և անաստան կռիւ բռնվելով ոպորտյունիզմի ու սոց.-շովինիզմի դեմ, այսօր առանց իր առաջնոր-

դի, նրան կուեկտիվորեն փոխարինելով, ուսումնական և նրա հետ միասին միջազգային պրոլետարիատին՝ տանում ե գեպի սոցիալիզմը:

Այժմ յերբ մեր կազմակերպությունը կանգնած ե իր համար մի նոր դարաշրջանի շեմքին, կոմսոմոլիստները և առանձին-առանձին ամեն մի կոմսոմոլիստը, պետք ե լուրջ խորհեն մեր կազմակերպության առաջ ծառացած այն խնդիրների և այն ուղիների մասին, վորոնցով ապագայում պետք ե ընթանա մեր աշխատանքը:

Մեր միության վերանվանումը համաշխարհային պրոլետարիատի մեծ և յեզակի առաջնորդի անունով մեր կողմից յերբեք չպետք ե հանդիպի միախառնման, ճշան ֆրագների ու աղմկահարության:

Մեր կազմակերպության համար խոշոր նշանակություն ունեցող այդ փաստին պետք ե մոտենալ չափազանց լրջությամբ և մտածված:

Կոմունիստական Յերիտասարդական Միությունը, վորպես կոմկուսի պահեստը և բանվորա-գյուղացիական յերիտասարդության միակ ղեկավարը, իր դարգացման ճանապարհին այսօր կատարելով վերանվանման քայլը, խոշոր ու դժվարին պարտականություն ե վերցնում իր վրա:

Այս պատմական քայլը մի ավելորդ անգամ ևս հաստատում ե Կ. Յե. Մ-յան եյությունն ու իմաստը և յերկար տարիներ շարունակ մատնանշում ե նրա հիմնական խնդիրները:

Կ. Յե. Մ. վերանվանելով Լենինական Կ. Յե. Միության, մենք հենց զբաղում հիմք զբաժ կլինենք յերիտասարդական մասսաների — Լենինիզմի վոգով զատարարակության:

Յերկրագնդի $\frac{1}{6}$ մասի յերիտասարդական շարժումը, վորն ընդգրկում ե մինչև կես միլիոն յերիտարդ բան-

վորներ ու գյուղացիներ, այդ կերպ վերանվանելու իմաստը հենց զբաղումն և կայանում:

Կ. Յե. Միության «Լենինական» կոչումը տալը նշանակալից ե այն տեսակետից, վոր մեր կազմակերպությունը զատարարակելով լենինիզմի վոգով, կուսակցության համար կպատրաստի յերիտասարդ լենինականների կազմեր, վորոնք կհասնեն կոմունիզմին, իրենց աշխատանքի ընթացքում, ղեկավարվելով Լենինի ուսմունքով, այն ուսմունքով, վորը համաշխարհային պրոլետարիատին գեպի կոմունիզմ տանող ճանապարհի միակ լուսսճաճանչ աստղն ե:

Այսօր նոր հիմքերի վրա յենք դնում մեր ամբողջ աշխատանքը: Միյուն քրտինք ենք թափում լենինիզմի եյության մեջ թափանցելու համար: Կես միլիոնանոց յերիտասարդ բանվորներ ու գյուղացիներ ամբողջ աշխարհի աշխատավորության յերջանիկ ապագան կող լենինիզմի գենքով ենք զինում: Ահա այդ ժամանակ անհրաժեշտ ե կանգ առնել մեր աշխատանքի գլխավոր թեքությունների և այն մեթոդների վրա, վորը հնարավորություն կտա յերիտասարդության իր վրա գրված պատմական միսսիան ի կատար ածել:

Ռ. Կ. Յե. Մ. III համառուսական համագումարում (20 թ.) ընկ. Լենինը խոսելով Սոց. Հանրապետությունների Յերիտասարդական Միությունների մասին, ասում եր. «մեր ժամանակակից յերիտասարդության առաջիկա անելիքը կոմունիստական հասարակարգի կառուցումն ե:

Կառուցումն ե, վորովհետև պարզ ե, վոր կապիտալիստական հասարակության մեջ զատարարակված ներկա աշխատավորների սերունդը լավագույն դեպքում կարող ե լուծել միայն աշխատավորության շահագործման վրա հիմնված հին հասարակության վոչնչացման խնդիրը»:

«Յեվ ահա այդ տեսակետից յեղնելով յերիտասարդության անելիքների մասին յես պետք ե ասեմ հետևյալը

— յերիտասարդության ամենակարեւոր խնդիրն եւ սովորել: Շատ բնական է, վոր յերիտասարդական միութիւնը և ընդհանրապէս ամբողջ յերիտասարդութիւնը, վորը ձգտում եւ կոմունիզմին, պետք եւ կոմունիզմը սովորի: Յերիտասարդական միութեան խնդիրները բնորոշելով յերկու հիմնական խոսքերով — «սովորել կոմունիզմն», ընկեր Լենինը նախագգուշացնում եւ աճող սերնդին այն չարիքներից, վորոնք կարող են առաջանալ այդ բնորոշման միակողմանի և սխալ բացատրութիւնից:

«Առանց աշխատանքի ու պայքարի կոմունիստական բրոշյուկներից և աշխատութիւններից վերցված կոմունիզմի գրքային գիտութիւնը բացարձակապէս վոչինչ չարժեք, վորովհետեւ դրանով պիտի շարունակվի տեսութեան և պրակտիկայի նախկին անջատումը, վորը հին բուրժուական հասարակութեան զգվելի գիծն եր կազմում»:

Մարքսիզմը հանդիսանում եւ տեսութեան ու պրակտիկայի կենդանի կապի անհրաժեշտութեան ամենալավ ապացոյցը: Նա հենվեց մարդկային ճանաչողութեան և մարդկային հասարակութեան զարգացման որենքերի վրա, ցույց տվեց կապիտալիզմի զարգացման անհրաժեշտութիւնը, վորը տանում եւ դեպի կոմունիզմ:

«Հին բուրժուական հասարակութիւնը քանդված եւ և ավերակների մի կույտ եւ դարձել, իսկ կոմունիստական աճող սերնդի պարտականութիւնն ե՝ հին աշխարհի փլատակների վրա կառուցել կոմունիստական հասարակութիւնը»:

Ձեր առաջ կառուցման խնդիր եւ գրված: Այդ խնդիրը կուժեք միայն այն ժամանակ, յերբ կտիրապետեք ժամանակակից գիտութիւններին և կկարողանաք կոմունիզմի գիտական, պատրաստի ֆորմուլաները, խորհուրդները, դեղատոմսերը, պատվերները ու ծրագիրները շուրջապէս Ձեր անմիջական աշխատանքին և կոմունիզմը Ձեր

գործնական աշխատանքի ղեկավարման միջոց դարձնել»:

«Աճող սերունդը այն դեպքում կարող եւ սովորել կոմունիզմը, յերբ նա իր սովորելու, դաստիարակվելու և կրթվելու ասպարիզում արած ամեն մի քայլը կկապի հին բուրժուական հասարակութեան դեմ պրոլետարիատի ու աշխատավորութեան մղած մշտական պայքարին»:

«Յերիտասարդական Միութեան անդամ լինել — նշանակում եւ իր աշխատանքը և ուժերը ընդհանուր գործին տալ»:

Այդ անհրաժեշտ սկզբունքների մեջ եւ թագնված աճող սերունդի իսկական կոմունիստական դաստիարակութեան գաղտնիքը, վորը և առաջին անգամ ի հայտ եւ բերված Լենինի կողմից մեր III-դ համագումարում կարդացած նրա միակ զեկուցման մեջ:

Ընկ. Լենինը առաջնորդին հատուկ իր մտքի խորաթափանցութեամբ կարողացավ թափանցել յերիտասարդական կազմակերպութեան ելութեան մեջ և ուրվագծել ուղիղ ճանապարհը նրա զարգացման և այն խնդիրների լուծման համար, վորոնք դրված են յերիտասարդութեան առաջ բանվոր դասակարգի ազատագրական պայքարի ընթացքում:

Նա ուսուցանում եր մեզ՝ յեղբայրներ, պետք եւ քչից սկսել, բայց ինչ եւ լինի այդ քիչը՝ պետք եւ լավ կատարել:

Կատարել այնպէս, վորպէսզի նա բղիւի ամբողջ սոցիալիստական հանրապետութեան շահերից:

Մեր կազմակերպութիւնը խորապէս յուրացրել եւ սովորելու, դաստիարակվելու և իրեն ամբողջովին կրթութեան գործին նվիրելու անհրաժեշտութիւնը: Բայց հաճախ յուրաքանչյուր կոմսոմոլիստ պայքարելով ուսման համար, ընկնում եւ այն վրիպումների մեջ, վորոնցից նախագգուշացնում եր մեզ Ընկ. Լենինը:

Յեվ ներկայումս ել կոմունիստական դաստիարակութեան լրջութիւնը գտնուած են կոմունիստական գրք-բուկներէ ընթերցանութեան մեջ: Մտածում են, վոր դրանով հնարավոր է բազմակողմանիորեն պատրաստվել կոմունիստ դառնալու համար: Յեվ այժմ իսկ, յերեք տարի հետո այն որվանից, յերեք իլիշը ցույց տվեց մեզ կոմունիստական դաստիարակութեան ուղիղ ճանապարհները, մենք մեր կազմակերպութեան մեջ նկատում ենք նրա վոչ ճիշտ և միակողմանի ըմբռնումը:

Յեթե դուք հարց տաք Վոլե կոմս մոլիստի կոմունիստական հասարակութեան հիմնական հատկանիշներէ, մարքսիզմի ելութեան մասին, դուք դրական պատասխան կտանաք: Նրանք վերջին տարիների ընթացքում կոմունիստական բրոշյուրներից և գրքերից կարողացել են քաղել այդ բոլորը: Իսկ ձեր վորեւէ գործնական հարցերին՝ ինչպես կազմակերպել կոոպերատիվը, ինչպես են ընարվում խորհուրդները, բավարար պատասխան չեք ստանա, վորովհետեւ մենք մինչև հիմա յել շարունակում ենք տեսականի և պրակտիկայի անջատումը և բավականանում ենք միայն կոմունիզմի գրքային ծանոթութեամբ:

Սենք Լենինին հասկանում ենք, վորպես մի հեղափոխականի, վորը պայքարի յե կոչել Արեմուտքի և Արեւելքի ճնշվածներին բուրժուական հասարակութեան դեմ, ցույց է տվել նրանց հաղթանակի ուղիները և ամուր, կարող ձեռքով դեկավարել է խորհրդային նավը դեպի նորանոր նավահանգիստներ:

Նա մտցրեց մարքսիզմի և պրոլետարիատի պայքարի մեջ այն անհրաժեշտը, վորը բացակայում էր բանվորական շարժման մեջ:

Լենինը հին, պաշտոնական մարքսիստներից հենց նրանով ել տարբերվում էր, վոր կարողացավ պրոլետարիատի դասակարգային պայքարի ավետարանը՝ մարք-

սիզմը ոգտագործել հոգուտ այն դասակարգի, վորի համար նա նշանակված էր: Մարքսը կապիտալիստական աշխարհի բարձունքներից ցույց տվեց հասարակութեան զարգացման ուղիները, նրա դասակարգային հակասութեան վրա ուրվագծեց բանվորական շարժման ընդհանուր հեղափոխական ճանապարհը: Մարքսից հետո անհրաժեշտ էր Լենինը, վորը ակտիվ կերպով մասնակցելով աշխատավորութեան ամբողջ պայքարին, կենդրոնացնում է իր մեջ միլլիոնավոր պրոլետարների և աշխատավոր գյուղացիների ցանկութեանն ու կամքը և նրանց առաջ է մղում դեպի հաղթանակ:

Յերե մեզ հետ չե այլևս մեր առաջնորդը և ուսուցիչը, այսօրվա մեր անելիքն է՝ հաստատուն և ճիշտ կերպով յուրացնել այն ուսմունքը, վոր Լենինն է թողել համաշխարհային պրոլետարիատի ազատագրական պայքարին, վորպես մի մարդարիտ, հանձնաւ լենինիզմի:

Դեռ յերկար է մեր ուղին և պրոլետարական շարժման զարգացման ճանապարհին դեռ շատ զոհեր պիտի տալ: Պրոլետարիատին և նրա առաջավոր զնդին, կոմունիստական կուսակցութեանը, անհրաժեշտ են խոհեմ և աշխատող մարդկանց նոր և թարմ կադրեր, ինչպես Լենինն էր խորհում և աշխատում. յերիտասարդ լենինականներ, վորոնք ըստ Լենինի ավանդների արժանիորեն կշարունակեն սոցիալիստական շինարարութեան աշխատանքը:

Ահա թե ինչու մեր կազմակերպութեանը Լենինական կոմյերիտմիութեան վերանվանելը խոշոր նշանակութեան ունի կուսակցութեան համար, այն կուսակցութեան, վորին կռել ու կռիւ է ընկ. Լենինը և վորին նա 25 տարվա ընթացքում գրոհի յե մղել բուրժուական աշխարհի հանդեպ:

Յերիտասարդական Միութեանը հանդիսանում է կո-

մունքիստական կուսակցութեան այն ընդերվը, այն դարբնոցը, վորտեղ բանվոր դասակարգի համար կոփվում են յերիտասարդ նոր լենինականներ, վորոնք նույնպես աներկյուղ ու ամրաժայռ են, նույնպես նվիրված են բանվոր դասակարգի մեծ գործին, ինչպես իրենց ուսուցիչը և առաջնորդը, Վլադիմիր Իլիչը:

Այսօր բանվոր դասակարգի շարժման մեջ ուժերի չափազանց հետաքրքիր ու նշանակալից խմբավորումներ են կատարվում: Մարդկային հասարակութեան մի գորաբանակում աճող սերունդները այսօր յերես են դարձնում յերկար տարիների ընթացքում իրենց հիմարացնող սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցութեաններից, իսկ մյուս՝ պրոլետարական գորաբանակում, բանվորա-գյուղացիական յերիտասարդութեանը ել՝ ավելի առաջ ե նետվում և բացառիկ վճռականութեամբ անմահ լենինիզմի զենքերով ե զինվում: Այսօր վերակազմելով մեր շարքերը և կոչելով մեր կազմակերպութեանը լենինի անունով՝ մենք պետք ե ընդմիշտ հիշենք նրա կտակը, վորի դեկլարութեամբ քայքայվեց բուրժուական հասարակութեանը, և վորը ցույց տվեց մեր յերիտասարդութեանը ճանապարհ և միջոց կոմունիստական հասարակութեան հասնելու համար:

Այն ժամանակ միայն ամեն մի յերիտասարդ բանվորն ու գյուղացին լենինական կղառնա, յերբ լենինիզմը կյուրացնե վոչ թե նրա գրքերի և բրոշուրների ուսումնասիրութեամբ, այլ կկարողանա լենինիզմի տեսութեանը կապել լենինիզմի առօրյա պրակտիկային, հետևելով մի նպատակի՝ փոքրիկ պրակտիկ գործերով մեր աղքատ և կարիքավոր յերկիրը դարձնել կոմունիզմի յերկիր:

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆ

1870 — 1924

1924 թվի հունվարի 21-ին իր կյանքի ուղին ավարտեց ընկ. Լենինը: Խոր սգի մեջ մտավ վոլջ աշխարհը: Յերկրագնդի բոլոր վայրերում, ամենուրեք, ուր բանվորի և գյուղացու սիրտ և տրոփում, ուր ճշունք և բռնություն և թագավորում, ուր ստրկացվածներ, ճնշվածներ, նվաստացրածներ և վրանահարվածներ կան — աշխատավորների մեծ ուսուցչի մահն ամենուրեք մեծ վիշտ և առաջացրել:

Վ. Ի. Լենինը ծնվել է 1870 թվի ապրիլի 10-ին (հին տոմարով): Նրա կյանքի ուղին 54 տարուց էլ և պակաս տեղի: Վերջին 30 տարիները — Վ. Ի. Լենինի վոլջ մի վարկյան դադար չունեցող անվախ հերոսական հեղափոխական աշխատանքի 30 տարիներ էին: Այդ 30 տարիների ընթացքում ընկ. Լենինը վոլջ մի վարկյան չի կտրվել բանվորական շարժումից: Այդ ժամանակամիջոցում Ռուսաստանում կատարված վոլջ մի հեղափոխական գործողություն կամ փոքր իշատե խոշոր նշանակություն ունեցող անցք չենք գտնի, վոր այս կամ այն չափով կապված չլինի Վ. Ի. Լենինի անվան հետ:

Վաղիմիր Իլյիչն իր հեղափոխական գործունեություն սկսե է կազան քաղաքում այն ժամանակ, յերբ Ալեքսանդր III թագավորի հրամանով Իլյիչի յեղբայր Ալեքսանդր Ուլյանովին կախաղան հանելուց մի քանի ամիս եր անցել: Վ. Ի. Լենինը հեղափոխական պայքարի ասպարեզ է մտել, յերբ դեռ ևս Կազանի համալսարանի 1-ին կուրսի ուսանող եր:

Թագավորական կարգերում չեյին կարող հանդուրժել, վոր նա, այդ հեղափոխականը, «գիտություն տաճարում» մնա. նրան վրնդեցին համալսարանից: Համալսարանից հեռանալով, նա առ-

միշտ կարեց իր կապը հին բուրժուական աշխարհից: Նա գնաց զրկվածներին, պրոլետարիատի մոտ և այնուհետեւ նրա և բոլոր յերկրների ու բոլոր ժողովուրդների բանվորների սերտ բարեկամությունը մինչեւ նրա կյանքի վերջին որը անխղել ֆուսց:

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԸ — ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԳԻՐ

Վոչ մեծ միտինգներում, վոչ պայծառ լուսավորված դահլիճներում և վոչ ել մեծ թերթերում և սկսել իր աշխատանքը Վլադիմիր Իլյինը: Այդպիսի բաների մասին այն ժամանակ յերազեկ անգամ չեյին կարող: Բռնության և հարստահարության դեմ յեղնելու ամեն մի փորձի համար թագավորական կառավարությունը պաղանաբար պատժում էր բանվորներին: Վլադիմիր Իլյինը փոքրից և սկսում է նա իր շուրջն և հավաքում դեպի բանվորական մասսա գնալու պատրաստակամություն ունեցող անհատ հեղափոխականներին: Այդ բանն անում է նա Սամարայում (1893) և Լենինգրադում *) 1893—1894 թ. թ.): Այնուհետեւ նա ծանոթություն և կապեր և հաստատում անհատ բանվորների հետ սոցիալիզմի ուսմունքն և սովորեցնում նրանց, համոզում և նրանց, վոր թագավորի ու կապիտալիստների դեմ կռվելու համար անհրաժեշտ և կազմակերպվել, և փոքրիկ խմբակներ և կազմում նրանցից: Լենինգրադի (նախկին Պետրոգրադի) ծայրամասերում բանվորական թաղերում, խցերում, կիսանկուղային գետնահարկերում 1894—1895 թ. թ. ժողովներ եյին գումարում այդ խմբակները և աշխատավորների ազատագրության մեծ գործին եյին պատրաստվում: Բայց ընկ. Լենինի և առաջին ուսու սոցիալ—դեմոկրատների համար նեղ եյին այդ խմբակները.— նրանք դեպ ընդարձակ բանվորական մասսան եյին ձգտում: Այն ժամանակ ընկ. Լենինը տպագիր խոսքին և գիտում: Նա ինքն եր գրում բանվորներին ուղղած թուղթիկներ (կոչեր), զլիցերինի և ժեւտինի ոգնությունը բանվորներից մեկնումեկի խցիկում ինքն ել տպում այդ թուղթիկները և ուշ գիշերով կամ վաղ առավոտյան ինքն եր տանում և ցրում բանվորական թաղամասերում, կամ իր բարեկամ բանվորների միջոցով տրհաստանոցներում եր տարա-

*) Լենինգրադը նախկին Պետրոգրադն է (Պետերբուրգը) Այդ քաղաքը Լենինի անունով են կոչել Վլադիմիր Իլյինի մահվանից հետո:

ծում: Ինչի՞ մասին եր գրում կամ խոսում այն ժամանակ ընկ. Լենինը: Նույն այն բանի մասին, ինչի մասին նա խոսել է բանվորների և բոլոր աշխատավորների հետ իր ամբողջ կյանքի ընթացքում: Թագավորի, կալվածատերերի և կապիտալիստների բռնության և հարստահարության ու կամայականության վերջ տալու անհրաժեշտության մասին եր խոսում ու գրում նա: 1895 թ. Լենինգրադում ընկ. Լենինի ղեկավարությամբ Ռուսաստանի առաջին սոցիալ—դեմոկրատական կազմակերպությունն և ստեղծվում (կոմունիստներն այն ժամանակ սոցիալ—դեմոկրատներ եյին կոչվում), վորին «բանվոր դասակարգի ազատագրության համար կռվող միություն» անունն են տալիս: «Միությունը» Լենինգրադի շատ ֆաբրիկաներում և գործարաններում իր փոքրիկ բջիջներն ունեւր, վորոնց աղղեցությունն որ—որի վրա նրկատիկ կերպով աճում եր:

Լենինգրադի ջուլհակների ընդհանուր գործադուլը 1896 թ., այնտեղի բանվորների առաջին մասսայական շարժումը՝ «Միություն» և ամենից առաջ նրա ղեկավար ընկ. Լենինի նկատելի աղղեցության տակ եր գտնվում: Բայց ընկ. Լենինը հասկանում եր, վոր մինչեւ վոր սոցիալ—դեմոկրատների աշխատանքը համառուսական մասշտաբով չմիացվի, նրանց ջանքերը հաջողությամբ չեն պսակվի: Այս պատճառով Վլադիմիր Իլյինը հպատակ գրեց սոցիալ—դեմոկրատական կուսակցությունը սեղծել, իսկ այդ կուսակցությունը կկարողանար վորոշ ծրագրի հետեւելով հաստատուն և ուղիղ կերպով ղեկավարել պրոլետարիատի պայքարը: Այդ նպատակով նա ճանապարհորդություն և կատարում Ռուսաստանում, ամենուրեք սոցիալ—դեմոկրատական ընկ.ներ ու խմբակներ և ստեղծում և այդպիսով սոցիալ—դեմոկրատական կուսակցություն ստեղծելու համար հոգ և պատրաստում: Յեւ յեթե 1898 թվին հաջողվեց ուսական սոցիալ—դեմոկրատական կուսակցության առաջին համագումար հրավիրվել, զբաղատճառն այն հակայական նախապատրաստական աշխատանքն և, վոր առաջին ուսու սոցիալ—դեմոկրատներն եյին կատարել ընկ. Լենինի ղլխավորությամբ: Բայց «միությունը» յերկարատեւ չեղավ: 1895 թվի դեկտեմբերի 9-ի գիշերը «միություն» բուրաջքի ընկնող գործիչներն, ընկ. Լենինի հետ միասին, ձերբակալվեցին: Բանտարկությունից հետո (վորը մի տարուց ավել տեւեց) ընկ. Լենինին յերեք տարով աքսոր են ուղարկում Միւրիի հեռավոր Յենիսեյյան նահանգի Միուսինսկի գավառը: Վ

Իլյիչը աքսորավայրում իր ժամանակն անառիկ չէր կորցնում նա այդտեղ շարունակում է պատրաստվել իր ապագա գործունեության համար. այդտեղ նա իր «Կապիտալիզմի զարգացումը Ռուսաստանում» նշանավոր գիրքն է գրում: Այդ գրքում Վլ. Իլյիչը գլխավորապես այն հարցն է քննում, թե ի՞նչպես է զարգանում տնտեսությունը Ռուսաստանում, ի՞նչպես են առաջանում այնտեղ կուլակներն ու բուրժուազիան, ի՞նչպես են քայքայվում չքավորները:

Հեղափոխական պայքարի ճանապարհը բռնելով, ընկ. Լենինն սկզբից չեվեք այն համոզմունքն ունենալ, վոր հեղափոխությունը Ռուսաստանում կարող է իրականացնել կամ իբրեւ բանվոր գաղակարգի մասնաշաղկապ հեղափոխական շարժման ու ապստամբության հետեւանք, կամ այդպիսի հեղափոխություն ամենեվին չի լինի: Կարծես թե այստեղ վոչ մի հայտնություն արված չի, չէ վոր արտասահմանում ապրող առաջին ուսուցիչ-դեմոկրատները, վորոնց պարագլուխը Պլեխանովն էր, նույնպես այդ տեսակետի վրա էլին կանգնած: Բայց այլ ինչի՞ր է այդ տեսակետը թերթերում և զրքերում պաշտպանել և այլ ինչեր է այդ տեսակետի հիման վրա կազմակերպություն ստեղծելու հարկադրել, վոր մարդիկ այդ գաղափարով ղեկավարվեն իրենց ամենուրյա գործնական աշխատանքի ժամանակ:

Բուրժուական ինտելիգենցիան, վորը 90-ական թվականների վերջերում արտաքինապես իր նկատելի մասով բանվոր դասակարգի շարժմանն էր հարել (Իսկ հոգով միշտ էլ բուրժուական աշխարհի կողմնակից էր մնում), չէր հավատում Ռուսաստանի բանվորական շարժման ուժին և յերկյուղ էր կրում նրա ինքնուրույնությունից. այդ ինտելիգենցիան գտնում էր, վոր բանվորական մասնանները դեռ ևս քաղաքական պայքարի համար պատրաստված չեն և ընդունակ են կովելու միայն հանուն իրենց առօրյա տնտեսական շահերի, հանուն իրենց չնչին անձնական ոգուտի. «Թագավորի դեմ կարող են կովել միայն ազատամիտները, այսինքն արգյունաբերողները, փաստաբանները, պրոֆեսորները և այլն: Ուրեմն՝ ոգնենք ազատամիտներին»: Այսպես էլին «լուսավորում» բանվորներին սոցիալ-դեմոկրատիայի այդ հոսանքի ներկայացուցիչները, մի հոսանք, վոր «եկոնոմիզմ» անունն էր կրում: Այսպես կոչված սոցիալ-դեմոկրատ-եկոնոմիստների այդ տրամադրություններին ընկ. Լենինը ծանոթացավ աքսորավայրում: Յեւ հենց նույն

այդ աքսորավայրում նա ուղտում է «եկոնոմիզմի» դեմ կովող ուժեր կազմակերպել: Նրա հիմնական նպատակն էր պրոլետարական շարժմանը ինքնուրույնություն և հեղափոխականություն բնութագրելու: Նույն այդ գաղափարն է արտահայտել Վլ. Իլյիչը դրանից փոքր ինչ առաջ իր «Ռուս սոցիալ-դեմոկրատների անելիքները» (1898) բրոշյուրում, վորտեղ նա հարցն այսպես է դնում. ուսուցիչ-դեմոկրատների առաջ յերկու, մեկը մյուսից անբաժանելի, նպատակ է գրված՝ ղեկավարել յեւ պրոլետարիատի հետեւանք կոպիւր միջավելու ժամանակ ախպետությունը տալալելու յեւ կանուն սոցիալիզմի հեղափոխական պայքար մղելու համար կազմակերպել մասսաներին:

Ով մոռանում է այս վերջին նպատակը, նա բանվոր դասակարգի ամենավոխերիմ թշնամին է դառնում, նա դավաճանում է պրոլետարիատի շահերին, նրան մենք կոպիւ ենք հայտարարում: Սա արգեն փաստեն պրոլետարիատի գիկասուրայի գաղափար է, վորովհետեւ ընկ. Լենինն այստեղ պրոլետարիատի կողմից իշխանությունը խելու հարցն է դնում:

Աքսորից հետո ընկ. Լենինն արտասահման է մեկնում, վորպեսզի այնտեղից ղեկավարի Ռուսաստանի բանվոր դասակարգի հեղափոխական շարժումը: Այնտեղ նա մի քանի ուրիշ սոցիալ-դեմոկրատների հետ միացած «Իսկրա» (Կայծ) անունով սոցիալ-դեմոկրատական թերթ է հիմնում, վորը մի քանի տարի շարունակ Ռուսաստանի սոցիալ-դեմոկրատների աշխատանքն ընկ. Լենինի ուղղությունը է ղեկավարում: «Իսկրայում», «Ջարյա» (Արշալույս) ամսագրում, «Ինչ անել» հիմնալի բրոշյուրում — ամենուրեք Վլադիմիր Իլյիչը պրոլետարիատի գիկատաւրայի գաղափարն է պաշտպանում: Բոլոր այդ գաղափարները միասին առած հետադաւում կազմեցին այն ուղղությունը, վորը «բուլեւիզմ» անունն է սացել: Այն ժամանակվա կոմունիստների համար ընկ. Լենինի հոգվածներն ու բրոշյուրները մի տեսակ ավետարան էլին, «կոմունիզմի այրբնարան», վորտեղից նրանք նյութ էլին քաղում և պայքարելու համար պատրաստություն ու փորձառություն էլին ձեռք բերում:

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԸ ՅԵՎ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՍԱԶԻՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ

1903 թվի գարնանը բանվորական շարժումը Ռուսաստանում ընդարձակ ծավալ ընդունեց: Իսկ բանվորական շարժման աճե-

լուսն դուգընթաց աճում եր նաև սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցությունը 1904 թվի ամսուն ընկ. Լենինի ղեկավար մասնակցությամբ կուսակցության յերկրորդ համագումար հրավիրվեց։ Յերբ վոր այդ համագումարում պարզվեց, վոր կուսակցության մի մասը չի ըմբռնում պրոլետարիատի առաջ զբված խնդիրների էությունը և իր տատանումներով կարող է խուճապ և շփոթություն առաջացնել բանվորության մեջ՝ ընկ. Լենինը կանգ չառավ կուսակցությունը հերձելու առաջ։ Նա հրաժարվեց, «մենշևիկներին»,*) վորոնք դեռեւս այն ժամանակ կատարելապես ապացուցեցին, վոր իրենք համաձայնողական, մանր-բուրժուական հոսանքների ներկայացուցիչներ են։ Նա իր շուրջը հավաքեց միայն նրանց, ովքեր հավատում էին ռուսական բանվորական շարժման ուժերին, ովքեր պատրաստ էին հեղափոխական կռիվ մղելու վոչ թե խոտբերով, այլ զործով։

1905 թվին (ռուսական առաջին հեղափոխություն) կոմունիստական կուսակցություն (այն ժամանակ սոցիալ-դեմոկրատական կուս.), ընկ. Լենինի շնորհիվ, այդ հեղափոխության մեջ ունենալիք պրոլետարիատի դերին պատրաստի «բոլշևիկյան» բնութագրությամբ և մոտենում։ Մեր յերկիրն այնպիսի դրություն մեջ եր գտնվում, վոր առաջին տեղը յերկու խնդիր էին բռնում—մեկը թագավորական կարգերի տապալման խնդիրն եր, իսկ մյուսը կալվածատիրական, թագավորական տան և յեկեղեցապատկան ու վանքապատկան հողերը գյուղացիների կողմից պատկան ու վանքապատկան հողերը գյուղացիների կողմից բռնագրավելու խնդիրը։ Ֆարքիկաների և գործարանների գրավման համար վոչ բանվոր դասակարգն եր այն ժամանակ պատրաստ, վոչ ել սոցիալ դեմոկրատական կուսակցությունը, և այդ հարցն այն ժամանակ դեռեւս հերթական չեր։ Բայց այն ժամանակ արդեն մեր կուսակցությունն այնպիսի նպատակներ եր դնում, ինչպիսին անմիջապես 8-ժամյա բանվորական որ, շաբաթական 42-ժամյա հանգիստ սահմանելը և հիվանդություններից, զժբախտ պատահարներից, գործազրկությունից և այլն

*) Այսպիսի անուն եր ստացել սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության այն մասը, վորը տատանվում եր և հաստատուն վաբքագիծ չեր կտրողանում հանդես բերի։ Սրանց նրա համար մենշևիկ (փոքրամասնական) անվանեցին, վոր կուսակցության կենտրոնական կոմիտեյի ընտրություն ժամանակ սրանք ձայների փոքրամասնություն ստացան։

սպառնովադերին եր ի հաշիվ կապիտալիստների, ու աշխատանքի պաշտպանություն՝ ընտրովի աշխատանքի տեսուչների միջոցով և այլն։ Իսկ խելոք գլուխ մենշևիկները մի բան էյին միայն գիտակցում. քանի վոր հեղափոխությունը սոցիալիստական չի—այսինքն ֆարքիկաներն ու գործարաններն անմիջապես չեն խլվում իրենց տերերից—ուրեմն հեղափոխությունը ղեկավարող բուրժուազիան և։ Ընկ. Լենինն այս «թեորիան» վոչնչացնող քննադատության յենթարկեց։

Նա ըմբռնեց այն առանձնահատուկ պայմանները, վորոնց մեջ այն ժամանակ գտնվում եր Ռուսաստանը, յերբ վոչ զուտ բուրժուական, վոչ ել զուտ սոցիալիստական հեղափոխություն եր հնարավոր։ Մեր յերկրի հեղափոխական շարժման ընթացքի և այդ շարժման մեջ զանազան դասակարգերի դերը խորապես ուսումնասիրելու հետեւանքով, ընկ. Լենինը յեկավ այն անհողողող յեզրակացությանը, վոր 1905 թվի հեղափոխությանը հետեւելու յե պրոլետարիատի յեվ գյուղացիության հեղափոխական գիկասուրան յեվ այդ շարժման գլխավոր շարժիչ ուժ պրոլետարիատն և յինելու։ Պրոլետարիատի պայքար պե՛տ է այնպես ճարձի, վոր պեսզի իր կողմը գրավի գյուղացիությունը, վորը շահագրգռված է քաղաքական յեվ կալվածատիրական հողը սահալու խնդրում։ Իսկ այդ հողը կարելի յե սահալ միայն պրոլետարիատի հետ միասին քաղաքական կարգերի գեմ կոպելու միջոցով։ Կուսակցությունը պարտավոր է չստորացնել և բուրժուազիայի ճաշակին ու տրամադրություններին չհարմարեցնել իր պայքարը, այլ պարզել բուրժուազիայի էությունը և ապացուցել մասսաներին, վոր նրանց և բուրժուազիայի շահերի հակառակ են իրար

Փարիզի կոմունայից*) հետո առաջին անգամն եր, վոր Լենինը պրոլետարիատի (գույղացիության հետ միացած) առաջ պետական իշխանություն խելու, այդ իշխանությունը բուրժուազիայից ու կալվածատերերից կոպով խելու՝ խնդիր դրեց։ Դեռ յեվս այդ ժամանակ ընկ. Լենինը այնքան ել սիրով չեր վերաբերվում այսպես կոչված «դեմոկրատիային», վորպիսի կարգերում յեկամուտներն ու արտոնությունները շահագործողների ձեռքին են մնում. դեռ յեվս այն ժամանակ մենշևիկները Լենինին «խռովաբար», «գովադիր», առհասարակ «վտանգավոր մարդ»

*) Փարիզի բանվորների 1871 թվականի ապստամբությունը։

եյին համարում—չէ՞ վոր նա կամենում էր, վոր հեղափոխութիւնն առանց բուրժուազիայի լինի և բուրժուազիայի դեմ ուղղվի: Հենց վոր բանվոր դասակարգի ապստամբութեան ճնշման տակ թագավորը վորոշ զիջումներ արավ (1905 թվի հոկտեմբերի 17-ի հրովարտակը ազատութիւնների մասին) և մի յերկու ամսով փոքր ինչ ազատութիւն տրեց—Վլ. Իլյինը շտապեց դեպի Ռուսաստան, վորպէսզի այնտեղ, հեղափոխութեան կրակիսամաններում գտնվելով, գեկավարի պրոլետարիատի պայքարը:

Նա ուրիշի անցագրով էր ապրում նախ Լենինգրադում, ապա Լենինգրադի մոտ, Ֆինլանդիայում, իսկ յերբ վոր թագավորի պահպանողական բաժնի սպասավորները այդտեղ և հասան՝ Վլ. Իլյինը նորից կուսակցութեան պահանջմամբ արտա-սահման մեկնեց և այնտեղ ֆեսաց մինչեւ 1917 թվի հեղափոխութիւնը: Այդտեղ ոտարութեան մեջ նա ծանր պայմաններում էր ապրում, ամենամանրաժեշտ բաների կարոտ լինելով, և բաւիտ իսկական իմաստով կիսաքաղց կյանք էր անցկացնում: Բոլոր այդ կենսական անհաջողութիւններն ընկ. Լենինը դատարկ և անկարեւոր բան էր համարում: Նրա մտքերը միայն բոլոր աշխատավորների շահերի շուրջն էյին պտտում միշտ:

1905 թվականի հեղափոխութեան փորձը հաստատեց, վոր ընկ. Լենինի ուսուցածը կատարյալ ճշմարտութիւն է. այդ փորձն սպացուցեց, վոր այդ ժամանակվանից սկսած բուրժուազիան, նույնիսկ նրա ամենաձախ խմբակներն ու մասերը, վո՞չ մի հեղափոխութիւն չեն կարող անել, ինչքան ել վոր աղաղակեն այդ հեղափոխութեան մասին, և վոր պրոլետարիատը պետք է պատրաստվի նոր հեղափոխութիւն բարձրացնելու ընդդէմ բուրժուազիայի, հանուն բանվոր դասակարգի իշխանութեան:

Հենց վոր բուրժուազիան տեսավ, վոր բանվոր դասակարգը և գյուղացիութիւնը իրոք և լըջորեն թագավորի ու կալվածատերերի, մասամբ ել իր, բուրժուազիայի, ոճիքն են բռնում—նա վախեցավ հեղափոխութիւնից, կալվածատերերի ու թագավորի գիրկն ընկավ, և դրանց միութիւնը ճգմեց ուսական առաջին հեղափոխութիւնը:

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԸ ԲԵԱԿՑԻԱՅԻ ՏԱՐԻՆԵՐԻՆ

Վերահաստատվեցին բիակցիան, գինվորական դաշտային դատարանները, կախաղա՞ր, տաժանակրութիւնն ու աքսորը:

Այսպէս կոչված «կրթված հասարակութիւնը» և նույնիսկ այսպէս կոչված «գեմակրատական ինտելիգենցիան» մեր պարտութեան պատճառները «վորոնեւու» մեջ խորացան, այսինքն, պարզն ասած, ձեռք վերցրին ցարիզմի դեմ վորեմէ կռիվ մղելու մտքից: Այդ «վորոնեւները» մենշեվիկներն ել պոկ չեկան: Հեղափոխութեան պարտութեան գլխավոր պատճառը նրանց կարծիքով մեր կորչի կուսակցութիւնը: Հեղափոխութիւնը հաղթութեամբ չպսակեցցե Ռոմանովյան ցարական կարգերի սահմաններում խաղաղ, հանգիստ, լեզալ (որինական, թույլատրված) գործունեութիւնը: Յեւ առհասարակ պետք է քիչ տարվել հեղափոխութեամբ:

Դանդաղկոտ քայլով
վախկոտ զիզագով
կամաց դեռ առաջ,
բանվորական դատ:

Այս էր մենշեվիկյան իմաստութեան վերջին խոսքը 1905 թվից հետո:

Պետք էր տեսնել այդ ժամանակ Վլադիմիր Իլյինին: Շատ ընկերներ դեռ յեմ հավատում էյին, թի հնարավոր է «ընդհանուր լեզու գտնել», «միասնարար աշխատել» մենշեվիկների հետ: Վլադիմիր Իլյինը գեռեմ այն ժամանակ էր հասկանում այն, ինչը մենք միայն հետագայում հասկացանք—այսինքն, վոր մենշեվիկներն այլևս սոցիալիստներ չեն, նրանք բուրժուազիայի սպասավորներ են, նրանք բանվոր դասակարգի դավաճաններ են: Մենք պարտավոր ենք վո՞չ թե «ընդհանուր լեզու» գտնել նրանց հետ, այլ տնխա կերպով պետք է պարզեք նրանց մանր-բուրժուական ելութիւնը բանվորների առաջ: Յեւ նա դիմեց այդ աշխատանքին այնպէս, ինչպէս վոր նա չեր կարող դիմել մի գործի: Նա սպառիչ բացատրութիւն տվավ մենշեվիկներին, համաձայնողականութեանը, «լիկվիդատորութեանը» (մենշեվիկները կամենում էյին վո՞չնչացնել, լիկվիդացիայի յենթարկել կուսակցութիւնը), վորը նրա կարծիքով բանվոր դասակարգի հետամնաց մասի վրա բուրժուազիայի ունեցած ազդեցութեան արտահայտութիւնն է:

Ի պատասխան մեքեվիկների «կարչի կուսակցութիւնը» լուգուցի, ընկ. Լենինը «Պաշտպանեցե՛ք կուսակցութիւնը» կանչն և ուղղում մասսաներին: Այդ վարկանքն ևս հաճեց և գալիս իր վորջ հասակով վորպէս մեր կուսակցութեան կազ-

մակերախի, նա իր շուրջն է հավաքում բանհից, ախոռից, աս-
ժանակի աշխատանքներից յեվ գնդակահարությունից ազա-
մնացած կուսակցություն մնացորդներին, սեղմաբար մաքսա-
կան գործադուներն է կազմում նրանցից յեվ նորինց նրանց նա-
կատմանս յն պատասխանում, այս անգամ արդեն նոր յեվ, ի
հարկն հաղթական, հեղափոխության համար:

Ով վոր կամենում է ճանաչիլ այս կամ այն մարդուն—թող
վոչ թե ուրախության, այլ վշտի օրերին, վոչ թե աշխատանքի
մասսայական վոգելությունից պայմաններում, այլ ընդհանուր
կազմալուծման պայմաններում տեսնի նրան: Ով վոր կամենում
է ըմբռնել ու հասկանալ Վլադիմիր Իլյիչի հսկա հոգին—թող
ընկալի տարիներին դառնա, այն ամբողջ տասնամյակին,
վորը փոխարինեց 1905 փոթորկալից թվին: Նա, վերջին դարի
այդ ամենանշանավոր մարդը, բլիշներ կազմակերպելու, փոքրիկ
խմբերում և խմբակցություններում պրոպագանդա և ագիտացիա
մղելու մանր, առօրյա, սեղ աշխատանքի մեջ և լծադրում:

Ամբողջ 7—8 տարվա անընդհատ պայքարն է պատգա-
նություն կուսակցության, հոգնածներին հուսադրելը, փոփա-
ցած-ցրվածներին հավաքելը և ընկ. Լենինն ամենակարեվոր, ա-
մենաառաջնակարգ, ամենամեծ յեվ առեցանդափոխական գոր-
ծունեություն էր համարում: Նա միշտ մեծ էր մնում նաեվ
փոքրիկ, աննշան գործերում, ամենամանրն ու ամենամանրն էլ
նրա ձեռքերում մեծ ու նշանակալից էր դառնում: Յեվ յեթե կան
այնպիսիները, վորոնց պետք է ապացուցել, թե այդ, առաջին
հայացքից աննշան թվացող, աշխատանքն իրոք ամենամեծ նշա-
նակությունն է ունեցել,—մենք դրանց կհիշեցնենք անմիջակա-
նորեն 1914 թվի պատերազմի հայտարարմանը նախարդող օրերը,
յերբ վոր այդ «աննշան» աշխատանքի հետեվանքով Լենինը զոր
բռնված էր ընդհանուր գործադուլի և ապստամբության կրակով
և յերբ վոր ամբողջ Ռուսաստանում մեր կուսակցության ղեկա-
վարությունը ծավալվում և աճում էր պրոլետարական հեղափո-
խական շարժումը:

Յեթե այդ «աննշան» աշխատանքը չլինի — մեր կուսակցու-
թյունն հետագայում պետական իշխանություն դուրս կանգնե-
ու ընդունակ չէր դառնա: Պահպանել կուսակցությունը, պատ-
կաստել նրան գաղիք նպատակների համար — այս էր Վլադիմիր
Իլյիչի դրոշակը բեռնակրի տարիներին:

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԸ ՅԵՎ ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒ- ԹՅՈՒՆԸ

Պատերազմն ամեն ինչ տակն ու վրա արեց: Այսպես կոչ-
ված II-րդ Ինտերնացիոնալի*) պարագլուխների ճնշող մեծամաս-
նությունը հանկարծ «հայրենասիրություն» տոգորվեց: Ինտեր-
նացիոնալը և դանադան յերկրների աշխատավորների յեղբայր-
ությունը շոգիացան, վերացան: Բոլորն էլ հանկարծ տեսան,
ուրիշ շոգիացան, վերացան: Սոցիալիստների մի մասը, վոր ավե-
վոր «հայրենիք» ունեն: Սոցիալիստների մի մասը, վոր ավե-
լի վայելուչ մարդկանցից էր բաղկացած, տատանվում էր,
չիմանալով, թե ինչ անի ռազմական համատարած yrap-ի
պայմաններում: Պատերազմը վրա հասավ այն ժամանակ,
յերբ ընկ. Լենինը Ավստրիայի հետ ընկած մի անկյունում,
կարպատյան լեռներում էր գտնվում: Ավստրիական կառա-
վարությունը վախեցավ—չլինի թե ընկեր Լենինը մտադիր է
վարությունը վախեցավ—չլինի թե ընկեր Լենինը մտադիր է
այդտեղից ոգնություն գալ Ռուսաստանի թագավորական կառա-
վարությունը—ու իրեն փախաբերելու օտի, ձեռքալից նրան:
Վարությունը—ու իրեն փախաբերելու օտի, ձեռքալից նրան:
Բթամիտ և ապուշ մարդիկ: Նրանք չեյին հասկանում, վոր Վլ.
Իլյիչը հավասար չափով է առում թե ռուսաց թագավորի կառա-
վարությունը, թե ավստրիական կայսրի կառավարությունը:

Հենց վոր ընկ. Լենինին հաջողվեց դուրս պրծնել բանտից,
նա պատերազմի դեմ կովող առաջին մարտիկի տեղը զբաղեց-
րեց: Սիջազգային սոցիալիզմի ականավոր գործիչների մեջ ընկ. Լե-
նինը միակն էր, վոր մի վարկյան անգամ չկորցրեց իր գլուխը:
Նա առաջինն էր, վոր աչք պատերազմից քաղաքական անունը
չվեց: Նա առաջինն էր, վոր մահվան դատապարտում արձակեց
կապիսալիստական կարգերին, գնեցով, վոր կապիսալիզմը խեղ-
գվելու յն իր իսկ բախած արյուն ծովում: Յերկրների միջեվ
ծագած քաղաքական պատերազմը,—ասու էր ընկ. Լենինը—,
անխուսափելիորեն պրոլետարիատի յեվ բուրժուազիայի բաղա-
բացիական պատերազմի յն վերածելու յեվ ապա բուրժուազիա-
յի գեմն ուղղված բռնկումների ու բոլոր աշխատավորների ա-

*) Այդպես էր կոչվում այն միջազգային կազմակերպու-
թյունը, վորի մեջ էյին մտնում բոլոր յերկրների սոցիալիստա-
կան կազմակերպությունները: Նույն այդ կազմակերպությունը
նույն այդ տնունով այժմ էլ գոյություն ունի: Այդ կազմակեր-
պության մեջ են մտնում ներկայումս բոլոր յերկրների սոցիալ-
դեմոկրատական, դեմոկրատական կուսակցությունները:

պատմութիւնը, սոցիալիստական հեղափոխութիւնը եւ դառնալու: Բանվոր դասակարգի եւ նրա կուսակցութեան գործը պետք է լինի՝ պատրաստուել այդ անցքերի համար: Ռուսաստանի Կոմունիստական կուսակցութեան, ընկ. Լենինի ղեկավարութեամբ, վոչ թե միայն ձանաչեց այս մտքի ճշմարտութիւնը, այլեւ պատերազմի առաջին իսկ որից հեղափոխութիւնը պատրաստուեալին բռնեց:

Ընկ. Լենինը տեսաւ ու հասկացաւ, վոր II-րդ ինտերնացիոնալը սնանկացել եւ դավաճանել եւ բանվոր դասակարգին: Ֆեվ ճա առանց հապաղելու գործնականապէս սկսեց կազմակերպել բանվորների նոր, մարտական, միջազգային ընկերութիւնը III-րդ Ինտերնացիոնալը, վորի առաջ, ընկ. Լենինի կարծիքով, բանվորական մասսաներին բանվորական հեղափոխութեան համար կազմակերպելու հարցն եւ գրված: Ստեփան այդ գործը հեշտութեամբ չեւ առաջ գնում: Ընկ. Լենինը այս կամ այն յերկրում պայքարի պատրաստ անհատ-բանվորներ երկորոնում: Նա այստեղ եւ քրտնաջան աշխատանք եւ թափում հեղափոխական սոցիալիստների առանձին խմբեր հավաքելու համար: Մեծ դժվարութիւններով եւ առաջ գնում այդ գործը, եւ միայն 1919 թվի փարնանն եւ նա փոքր իշատե հառատում հիմքերի վրա դրվում: 1919 թվի մարտին Մոսկվայում հեղափոխական բանվոր կոմունիստների առաջին միջազգային համագումարն եւ հրավիրվում: Այսպէս եւ ստեղծվում Կոմունիստական ինտերնացիոնալը: Ռուսական հեղափոխութեան եւ Ռուսաստանի Կոմունիստական կուսակցութեան պարագլուխ ընկ. Լենինը միջազգային կոմունիզմի եւ միջազգային հեղափոխութեան պարագլուխ եւ դառնում:

Անցքերն այնպէս ելին ընթանում, ինչպէս ընկ. Լենինն եւ նախագուշակել: Ներքին պատերազմի առաջին պայթումը Ռուսաստանում տեղի ունեցաւ: Բայց ռուսական հեղափոխութիւնը մի բան եւ նշանակում, այն, վոր վոչ թե միայն պատերազմի, այլ եւ բուրժուազիայի գերիշխանութեան՝ վախճանն եւ մոտենում: Այս բանն, իհարկե, այն ժամանակ բուրժուաներից վոչ վոք չեւ հասկանում, այս բանը չեյին ըմբռնում նաեւ համաձայնողական կուսակցութիւնները, վորոնց համար փետրվարյան հեղափոխութիւնը միայն «կառավարութիւն փոխել» եւ: Քիչ մարդ կար, վոր այդ բանը կարողանար հասկանալ փտակցել: Ընկ. Լենինն այն ժամանակ կարծեմ միակ մարդն

եւ (բառիս տառացի մտքով ասած), վորը հասկանում եւ եւ աշխատում եւ ուրիշներին եւ հասկացնել, թե ինչ նպատակների յե ձգտելու պրոլետարիատը այդ հեղափոխութեան ընթացքում: Ըստ նրա ձեւակերպման, այդպիսի նպատակներ ելին՝ անմիջապէս հապաղել բուրժուազիային, անմիջապէս իրականացնել պրոլետարիատի զիկասուրան (գերիշխանութիւնը): Հենց այս գաղափարներն համար եւ անա, վոր թե Կերենսկու կառավարութիւնը, թե ռուսական եւ ոտար բուրժուազիան Վրացի միր իլիչին «հանցագործ» հայտարարեցին: այլ կերպ լինել անգամ չեւ կարող. տապալել բուրժուազիային—բայց չեւ վոր այդպիսի «հանցագործութիւն» բուրժուազիան իր ծննդյան որից ի վեր չեւ տեսել: Մենշևիկներն եւ ես-երները յեթե ամբողջապէս նույն տեսակետին չեյին, թե Լենինը «հանցագործ եւ», համենայն դեպս նրանք Լենինին «անտրմալ» ելին համարում—մենայն դեպս միթե կարող եւ դուրս գալ «դեմոկրատիայի» դեմ նորմալ մարդը միթե կարող եւ դուրս գալ «ճորտական» (խոլոպային) եւ պահանջել, վոր «ասիական» ու «ճորտական» (խոլոպային) հետամնաց Ռուսաստանում անմիջապէս պրոլետարիատի զիկատուրա հաստատվի:

Շատերի վրա ընկ. Լենինը «տարրինակ» մարդու տղա-վորութիւնն եւ թողնում. տասնամյակների ընթացքում ամենքն եւ ընտելացել ելին այն մտքին, վոր մենք դեռ եւ սոցիալիզմի համար «չենք հասունացել» եւ վոր առանց «ընդհանուր եւ ուղղակի ընտրական իրավունքի» չենք կարող յուր գնալ: Տասնամյակներն անցնում ելին, ու բոլորն եւ շարունակում ելին հինը կրկնել, իսկ յեր վոր Լենինը հայտարարեց, թե բավական հինը կրկնել, իսկ յեր վոր Լենինը հայտարարեց, թե բավական եւ կրկնութեամբ զբաղվել՝ նրան «տարրինակ մարդ» անվանեցին: եւ կրկնութեամբ զբաղվել՝ նրան «տարրինակութիւն» այն եւ, վոր նա Բայց իրոք Լենինի «տարրինակութիւն» այն եւ, վոր նա կարծեւ թե կանգնած եւ մի բարձր սարի վրա, վորտեղից նրա աչքն ամբողջ աշխարհն եւ տեսնում. մինչդեռ բոլոր մշուսները իրենց քթից դենը չեյին տեսնում:

Այդ ժամանակ պրոլետարիատի հեղափոխական տրամազը-րութիւնն աճում եւ վոչ թե որերով, այլ ժամերով: Ընկ. Լենին-ը կազմակերպում եւ մասսաները բուրժուազիայի դեմ ապստամբ-բեցնելու համար, նա կոչ եւ անում մասսաներին ապստամբել պա-տերազմի դեմ, յեղբայրանալ գերման գիւնվորների հետ: Այդ բա-նի համար Կերենսկու ստոր կառավարութիւնը նրան գերմանա-կան լրտես հայտարարեց: Կապիտալիստները, կալվածատերերը եւ բոլոր բուրժուական սրիկաները զգում ելին, վոր մոտենում եւ

իրենց կորստյան ժամը, և վերջին միջոցին, ապստամբության ու հալածանքի, եյին դիմում: Յեւ ընկ. Լենինը, վորն իր վողջ կյանքն եր տվել բանվորական հեղափոխությանը և վորը յերկարածա տարագրությունից հետո վերջապես Ռուսաստանի բանվորության գիրկն եր դարձել, մեր կուսակցության կենտրոնական կոմիտեյի պահանջմամբ այդ հեղափոխության բարձրացման մոմենտին հարկադրվեցավ թագնվել, վորպեսզի ազատվի գազանացած սպաններից ու յունկերներից և պահպանի իրեն՝ պրոլետարիատի հետագա պայքարը ղեկավարելու համար: Մի քանի շաբաթ ընկ. Լենինն ապրեց Լենինգրադի շրջակայքում, մի բանվորի խոտանոցում: Բայց ամեն տեղ նա հավատարիմ եր մնում իր սկզբունքներին: Այդտեղ, այդ խոտանոցում, նա «Պետութունն և պրոլետարիատի դերը հեղափոխության մեջ» իր լավագույն գիրքն ե գրում, վորով առաջին անգամ սպառիչ կերպով բացատրում ե բանվոր դասակարգին, թե ինչ ե պետութունը բանվոր դասակարգի շահերի և կոմունիզմի տեսակետից: Այդտեղից, այդ խոտանոցից Լենինը քարոզում ե պրոլետարիատին, վոր նա չի կարող ազատել իրեն բուրժուազիայի կապտնքներից, յեթե չջարդի բուրժուազիայի պետական մեքենան, ու բոցաշունչ բառերով կոչ ե անում բանվորներին խորտակելու այդ մեքենան:

Ընդամենը մի քանի ամիս անցավ, և ընկ. Լենինի դադարները վոչ թե միայն մեր վողջ կուսակցության, այլև Ռուսաստանի վողջ պրոլետարիատի սեփականութուն դառան: Ընկ. Լենինն այդ ժամանակ բանվոր դասակարգի ամենա սիրելի առաջնորդն ե դառնում, նրա կանչին հետևելը մասսաները ինքնին հասկանալի և բնական են համարում: Մասամբ դրանով ե բացատրվում, թե ինչու մեզ համեմատաբար այնպես հեղափոխամբ հաջողվեց կատարել հոկտեմբերյան հեղափոխութունը:

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԸ ՅԵՎ ԽՈՐՀՈՐԴՆԵՐԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Վաղիմիր Իլյիչ Լենինի հետագա գործունեությունը, վորպես իշխանութունն իր ձեռքն առած կուսակցության պարագլխի և պրոլետարական կառավարության ղուխն անցած մարդու գործունեութուն—բոլոր աշխատավորների աչքերի առջեղն ե:

Պատմութունն ըստ արժանույն գնահատել և այդ գործունեութունը, դա արդարացված ե նրանով, վոր հեղափոխական անցքերը բոլոր յերկրներում են ծավալվում: Այս իսկ պատճառով ընկ. Լենինի կյանքի և գործնեության այս շրջանի վրա մա-

նրամասն կանգ առնելու վոչ մի կարիք չկա: Հիշատակենք միայն ամենագլխավորն ու հիմնականը: Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԸ աշխատավորներին պեսակաճ կազմակերպության նոր ձևվի որինակը սվեց, վորպիսին բանվորական, գյուղացիական յեւ կարմիր—բանակայիցների Խորհուրդներն են:

Խորհուրդները ֆարրիկաների, գործարանների, հանքերի և յերկաթուղիների բանվորների ու աշխատավոր գյուղացիության ընտրովի ներկայացուցիչներից են կազմվում: Խորհուրդները կապված են արհեստանոցների, հանքահորերի, հողի և առհասարակ այն բոլոր վայրերի հետ, վորտեղ բանվորն ու գյուղացին են աշխատում:

Խորհուրդները զարեղ են նրանով, վոր կենդանի կապով կապված են արդյունագործության և աշխատանքի հետ: Խորհուրդներն ուզածը բռային կարող են վերնըտրության յենթարկվել, պատգամավորները միշտ պատասխանատու յեն այն աշխատավորության առաջ, վորի ներկայացուցիչն են հանդիսանում: Յերբ ընկ. Լենինը բացատրում եր բանվորներին ու գյուղացիներին այս նոր կարգը—աշխատավորների թշնամիներն և ամեն տեսակի մենշևիկներն ու հս-երները նենգամիտ կերպով ձիծաղում եյին—«ո՛վ ե տեսել, վոր խավարամիտ, անգրագետ, ձիծաղում եյին—«ո՛վ ե տեսել, վոր խավարամիտ, անգրագետ, կեղտոտ ու չսանրված բանվորներն ու գյուղացիները պետութուն կառավարեն: Այլ խնդիր ե, յերբ այդ բանը ունեվոր ու կրթված մարդիկ են անում, վորոնք թե համալսարաններում են սովորել, թե ամեն տեսակի գիտութուն են ուսումնասիրել, թե կոկիկ սանրված են և թե քաղաքավարի վարվեցողութուն ունեն: Իլլիչին չեյին ազդում այդպիսի «խորիմաստ դատողութունները»: Նա հասկանում եր, վոր շատ վատ ե, վոր մեր բանվորներն ու գյուղացիները քիչ են կրթված:—Ինչ արած—առում վորներն ու գյուղացիները քիչ են կրթված:—Ինչ արած—առում եր նա—կկրթենք նրանց: Բայց իրենց սեփական բանվորաներն են կարող կառավարել: Մեր նպատակն այն ե—առում եր Իլլիչը—, վոր ամեն մի խոհարարուհու պետութուն կառավարել սովորեցնենք: Թող առաջ նա վատ կառավարի, փաստ չունի, կը սովորի, հետո ավելի լավ կկառավարի, իսկ դրանից հետո ավելի ևս լավ կկառավարի:

Ընկ. Լենինի բոլոր մտքերը և բովանդակ ուժերը մի քանի եյին ուղղված—վորքան կարելի յե շուտ և հնարավորին չափ մեծ թվով բանվորների և գյուղացիների սովորեցնել պետութուն

կառավարելու գործը: Ընկ. Լենինը հասկանում էր, Վոր մեր պե-
տական ապարատում գեո ևս շատ պակասություններ ու վատ
կողմեր կան, վոչ վոք այնպես էր պախարակում պետական ա-
պարատը, ինչպես ընկ. Լենինն էր անում այդ: Բայց քաշքշուկ-
ների, անհոգության, կադյունչինայի և գեպի աշխատավորու-
թյունը անհոգի վերաբերմունք ցույց տալու դեմ կովելու միակ
միջոցը Վլ. Իլյինը դարձյալ հետևելու էր համարում-հնարավորին
չափ շատ բանվորներ և գյուղացիներ մացնել մեր խորհրդային
հիմնարկները և այսպիսով այդ հիմնարկները ավելի պարզ և
մասսաներին ավելի մատչելի, կենդանի դարձնել: Խորհուրդների
գաղափարը ասանյակ միլիոնավոր աշխատավորների համար միս
ու ալյուր և գառն: Մասուններն զգացել են, վոր աշխարհի
գոյությունն սկզբից այս առաջին անգամն է, վոր նրանք ի-
սխանություն են ձեռք բերում, նրանք իրանց կյանքի սերն են,
նրանք իրենց պետությունն ունեն:

Յեվ ամբողջ յերկրագնդի վրա, ամենուրեք, ուր մասսաներն
իրենց տերերի դեմ են յեղնում, նրանք խորհուրդների իշխանու-
թյան գրոշ են բարձրացնում:

Խորհրդային կարգերը վոչնչով նման չեն այսպես կոչված
«գեմոկրատական կարգերին»: Գեմոկրատիկ կարգերում աշխատա-
վորներն ու գործատերերը կարծես թե հավասար իրավունք-
ներ ունեն գանազան գումաների և պարլամենտների ընտրու-
թյուններին ձայն տալու հարցում, բայց իրոք ամբողջ իշխա-
նությունը շահագործողների ձեռքին և փնում: Ընկ. Լենինը գոր-
ծով և ցույց տվել թե ինչ է իրոք պրոլետարիատի զիկատու-
րան: Այն պետությունն մեջ, վորի սիպարը նա ասեղծել է, ամբողջ
իսխանությունը միայն աշխատավորներին և պակասում, իսկ
աշխատավորները չեմ առհասարակ չափասողները քաղաքական
իրավունքից զրկված են: Խորհրդային պետական ապարատն ընկ.
Լենինն ամբողջապես աշխատավորական մասսաներին ի սպաս և
զրկել:

Նա գիտեր, վոր շահագործողները նոր կարգերին ամենա-
ուժեղ և ամենակատաղի դիմադրությունն են ցույց տալու և
այդ իսկ պատկառով ընկ. Լենինը գտնում էր, վոր աշխատա-
վորների ամենակարեւոր խնդիրը աշխատավորների դիմադրու-
թյունը կոստելն է:

Բայց ինչպես, ինչ միջոցով:

— Դա, ասում էր ընկ. Լենինը— շահագործողներից է կախ-

ված: Յեթե նրանք զենքը ձեռներին, դավաճանություններ, դավա-
դրարար դուրս գան աշխատավորների իշխանությունից դեմ—աշ-
խատավորներն իրենց վողջ գործություններ են գրոհ տալու նրանց
վրա:

Այդպես էլ յեղավ: Կապիտալիստները, կալվածատերերը,
սպաները, գեներալները, հին աստիճանավորները բոլոր նրանք, ում
տեղն այնպես տաք էր և ով հարմարություններով էր շրջապատված,
դրանք բոլորն էլ պատերազմ հայտարարեցին նոր բավորա-գյու-
ղացիական կարգերին: Դրանց միացան մենշևիկներն և հոեր-
ների դավաճան կուսակցությունները, վորոնք մի ժամանակ ի-
րենց բանվորական և գյուղացիական կուսակցություն էին ան-
վանում և վորոնք բաց է ի բաց կապիտալիստների կողմն ան-
ցան այն ժամանակ, յերբ վոր իրոք հաղթել էին բանվորներին
ու գյուղացիները: Իսկ մեր հայրենական ուսու կալվածատերերին
կապիտալիստներին և հս-երներին ոգնություն չեկան վողջ մի-
ջազգային սպիտակ գվարդիան, միջազգային կապիտալի բոլոր
ուժերը, այդ կապիտալի բանակները, դրամները, լրտեսություն-
ներ: Վլ. Իլյինը ոգնություն կանչ արձակեց. «գեպի սոցիալիստա-
կան հայրենիքի պաշտպանություն»: Յեվ միլիոնավոր բանվոր-
ներ ու գյուղացիներ հավաքվեցին Խորհուրդների գրոշի տակ,
վորպեսզի պաշտպանեն բանվորա-գյուղացիական յերկիրը: Չորս
տարի մեր աշխատավորական յերկիրը պատերազմ էր մղում,
բազմաթիվ և ի հարկե թե ավելի ուժեղ ու հարուստ և թե մեղմից
ավելի լավ զինված պետությունների դեմ: Այդ պատերազմում
մեր յերկիրը շատ ուժ սպառեց, իր գավակներից շատերին կոր-
ցրեց սովի, ջրաի, համաճարակների և վերքերի պատճառով և
այնուամենայնիվ հաղթող դուրս յեկավ: Ինչպես կարող էր այդ-
պիսի բան պատահել: Այն պարզ պատճառով, վոր հոգով ուժեղ
և կամքով ամուր էին աշխատավորական մասսաները և զգում
էին նրանք ու հասկանում, վոր իրենց հաջադատ բանվորա-
գյուղացիական դատն են պաշտպանում: Յեվ այդ մասսաների
մեծ առաջնորդն ու կազմակերպիչը մեր հանգուցյալ ուսուցիչ
ընկ. Լենինն էր:

Վլ. Իլյինը բանվորներին ու գյուղացիներին, իշխանու-
թյունը անմիջապես հետո, դրախտական կյանք էր խոստանում:
Ավելի, քան մեկ ուրիշը հասկանալ, նա յեր հասկանում և բա-
ցատրում ժողովրդին, վոր կոմունիզմի ճամփան—գվարդիան ճամփա-
յն և վոչ թե վարդերով և ծածկված, այլ փշերով:

կոմունիզմին հասնելու համար աշխատավորական մասսաները տանջանք, թշվառութիւն և զրկանք պիտի կրեն: Բայց ուրիշ ճանապարհ չկա: Իշխանութիւնն և ամբարած հարստութիւնները կապիտալիստներն ու կալվածատերերը առանց կռիւի չեն զիջում:

Հաղթանակ տարած բանվորական դասակարգը, գյուղացիութեան ռդնութեամբ—ուսուցանում եր մեզ Վլ. Իլյիչը—կսկսի դանդաղ, խիստ դանդաղ, բայց համառութեամբ բուժել իր վերքերը, վերականգնել տնտեսութիւնը, բարձրացնել մասսաների կուլտուրան և կրթութիւնը և դեպի կոմունիզմ զնալ: Մեր առաջնորդը մինչեւ իր գործի վերջնական հաղթանակը տեսնելը չապրեց: Բայց զեռնա իր կենդանութեան որով նա տեսավ արդեն, վոր յերկիրը սոսկալի քայքայումից հետո վտաքի յե կանգնում, վոր ընտրված ճանապարհը ուղիղ ճանապարհ և և վոր զնալով ավելի թեթեւ ու լավ ե դառնում աշխատավորների կյանքը: Միայն թե պետք ե անդուլ ու անդադար աշխատել, ամբողջապես պետք ե անձնատրվել նոր կյանքի կառուցման գործին: Վլ. Իլյիչը բոլորիցս ել լարված աշխատանք եր պահանջում և ամենից շատ, ամենից ավելի լարված ու ամենից ավելի անձնագոհ կերպով ինքն եր աշխատում—և այդ աշխատանքի մեջ ել այրվեց նրա կյանքը անժամանակ կերպով:

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԸ ՅԵՎ ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒԹՅՈՒՆԸ

Վլ. Իլյիչն իր վողջ կյանքի ընթացքում տանջանքով մի հարցի մասին եր մտածում. ինչպիսի կառուցվածք ալ սոցիալիզմին մեր յերկրում, վորտեղ Փարբկանքեում, գործաբաններում, հանգեում յեվ յերկարուղիների վրա բնդամենը 5-6 միլիոն բանվոր ե աշխատում, իսկ գրա կողմին 90 միլիոնաց հեռամնաց գյուղացիութիւն կա, վորը փոքրիկ հողամասերում ե հաւսածվել միագլուխ պապեցական ձեպերով ե տանում իր տնտեսութիւնը, յեվ փոխադարձ ե ու կրքով յերկարուղիներից, բաղաճներից ու բանվոր գաւազաններից: Այսպես կոչված հին փթած II-րդ Խնտերնացիոնալի սոցիալիստները սփոփում ելին իրենց և հիմարացնում բանվորներին նրանով, վոր մի որ, մի 200—300 տարուց հետո, գյուղացիք գործարանային բանվորներ կդառնան, յերկրում պրոլետար բնակչութեան մեծամասնութիւն կստեղծվի և այն ժամանակ պարլամենտում, կամ վորտե պետական դումայում, հաստ-

րակ մատ տնկելով սոցիալիզմ մտցնելու վորոշում կհանվի: Վլ. Իլյիչը, վորի համար սոցիալիզմը վոչ թե քաղցր պատրանք եր, այլ կյանքի նպատակ, դեն դեցե այդ հին պառավական հեքիաթը: Նա հասկանում եր, վոր յեթե սոցիալիստական հեղափոխութիւնն ալ ժամ եթ, մեր ջանքերով, չիրականացվի, այնուհետեւ կապիտալի ճնշման յենթակա և պատերազմից արյունաքամ դառած բանվոր դասակարգը ֆիզիկապես կհայտնվի, կայլասերվի և կտալիտալիստական կարգերի դեմ ապստամբելու համար յերկար ժամանակ անընդունակ կլինի: Ինչ խոսք, վոր փոշիացած (ցրված) գյուղացիութեան հսկայական մասսա ունեցող մի յերկրում սոցիալիստական հեղափոխութիւն կատարելը հեշտ բան չի: Բայց Վլ. Իլյիչի մեծագույն արժանքին ել հենց այն ե, վոր նա ցույց տվեց բանվոր դասակարգին, թե այդպիսի պայմաններում այնուամենայնիվ ինչպես պետք ե կազմակերպել սոցիալիստական պետութիւնը: Պրոլետարիատի յեվ գյուղացիութեան միութեան այն գաղափարը, վոր 1905 թվին Վլ. Իլյիչը ստղծային գրութեան մեջ առաջ բաւեց, մեր ուրեւում իր վերջնական զարգացումն ստացավ: Բանվոր գաւազան կարգն ու կոմունիստական կուսակցութիւնը,—առում եր բնկ. Լենինը—, պեճե իրենց պեճական աշխատանքը այնպես տանեն, վորպեսզի այդ աշխատանքը բազմամիլիոն գյուղացիութեան համակարգը յեվ ոգնութիւնը վայելի: Խորհրդային իշխանութիւնը պեճե պայքարի բուրժուազայի յեվ կուսակցների ղեկավարութեամբ վերաբերվի միջին յեվ աղքատ գյուղացիութեանը: «Ոգնի միջակ յեվ մանավանդ չափոր գյուղացիութեանը»—սեա քե ինչ ե ուսուցել մեզ բնկ. Լենինը:

Ինչպեճ ոգնել Ամեն կերպ: Յեվ հարկ վճարելու խնդրում արտոնութիւններ տալով, և տնտեսութեան վերականգնման համար վարկ բաց թողնելով, և նրա տնտեսութեան ու խրճիթի իկքտորֆիկացիայով և անգրագիտութեան վերացմամբ, և դպրոցական գործի բարելավումով, և համաճարակների դեմ պայքարելով, և գյուղական խորհրդային ապարատը կարգի գցելով և այլն և այլն: Վերջին ժամանակներս Վլ. Իլյիչը զբաղված եր բանվորական կուսակցական բջիջների շեփութիւնը գյուղական բջիջների վրա տարածելու հարցով: Նա քաղաքի և գյուղի, պրոլետարիատի և գյուղացիութեան մերձեցման ամեն տեսակի ճանապարհներ եր փնտռում: Նա հասկացնում եր գյուղացիութեան այն շահը եր փնտռում: Նա հասկացնում եր գյուղացիութեան այն շահը, վոր ստալալու յե նա, յեթե պրոլետարիատի հետ ու կալվածատերերին

«Զինվիր մեծ համբերությամբ յեվ մեծ ակոնուրյամբ, մի հաժեհակվիր, գլուղն ընդունիր ալեպես, իցյալես վառ ևս, վերաժինիր այն վոյ թե հրամանով, այլ համոզմունքով, պրոպագանդայով յեվ զսոսնական սփռութեամբ»,—վլ. Խլիչը ասում էր, վոր պե՛տ է այդպես աշխատել գլուղում: Ծանր եր դուրի գրությունը՝ Խորհրդային կարգերի առաջին տարիներին, կապիտալիստների դեմ մղվող պատերազմը գլուղացիությունից մարդկային և թե նյութական մեծ զոհեր եր պահանջում: Գլուղացիական տնտեսությունը դրանցից խիստ տուժեց: Բայց հենց վոր ամենավտանգավոր մոմենտները մեր Շրոնքներում անցան—վլ. Խլիչն անսպասիլի կերպով քե՛նց իր ուղիք: Նրա առաջարկությամբ կոմունիստական կուսակցությունը յեվ Խորհրդային իշխանությունը պարենավորման բաշխումը (разверстка) պարենհարկով սնեխական ցոր բազմակացութեամբ յեվ առեվտրի ազատ շրջանառությամբ փոխարինեցին յեր գլուղացիությանն իրավունք և տրվում ազատ կերպով ցընորենելու իր աշխատանքի արգելումները: Մեր խոսք արգելումներությունը պե՛տ է աշխատի գլուղի հասար, գլուղն էլ արգելումներությանն ու բանվոր դասակարգին իր գլուղացնեստական մքեքներն և տալու: Այսպիսով պրոլետարատի յեվ գլուղացու միջեվ «մերձեցում» («смычка»)—Խլիչի սիրած խոսքն էր) կոսեղծվի: Ահա թե ինչ եր յերազում ընկ. Լենինը: Քիչ, դեռեմ շատ քիչ բան ենք արել մենք մերձեցման համար: Բայց այդ ուղիով ենք մենք ընթանում և մեր ճանապարհը չենք ծոխ: Յեթե բանվորների և գլուղացիների միությունը մեր խորհրդային յերկրում ամրապնդվի—էյ չի դոնվի մի ուժ, վոր կարողանա կործանել աշխատավորութեան իշխանությունը:

Վ. Իլյիշը գիտե՞ր նայել այն, վոր սոցիալիզմը չի կարող հաղթահակել յեվ ամբաստնողվել, յեթե նմեված ժողովուրդները նմեված մնան: Մեր յերկրում թագավորի որով շատ կային այդպիսի ժողովուրդներ. նրանք յերկրի բնակչության համարյա թե մ. յերրորդականն էին կազմում: Այդ ժողովուրդները ազատագուրկ վիճակում էին ապրում: Խորհրդային իշխանությունը Վ. Իլյիշի գեկավարությամբ իր գոյության առաջին իսկ որերից իր գլխավոր նպատակը դարձրեց այդ ժողովուրդներին ազատագրել և խորհրդային յերկրում բնակվող բոլոր ժողովուրդներին իսկական յեղբայրական միություն ստեղծել: Այն վայրերում վորտեղ առաջ ինքնակալության յեվ կապիտալի կողմից հալածված ու ստորացրած դերդգներն ու բուրժուեզները, բաբարներն ու դավաճիւնները, բուրժապետներն ու բազումներն էլին ապրում—այժմ այդ ժողովուրդների ազատ խորհրդային հանրապետութեաններն են հաստատված: Վ. Իլյիշը գիտակցում էր, վոր դարերի ընթացքում վտանահար ընկած այդ ժողովուրդներին բարձրացնելու համար յերկար տարիների համառ աշխատանք պետք է թափել: Յեվ նա հարկադրում էր բոլորիս մեր բոլոր ուժերը, մեր միջոցներն ու մեր ուշադրութեանը առաջին հերթին այդ գործին նվիրել: Ամենից առաջ մենք պետք է թողնենք ձեռնկլած և հետամնաց ժողովուրդներին նկատմամբ վերաբերմունքի այն գոռոզ և սնապարծ յեղանակը, վորը մենք սուսնիս, վորպիս մի ժողովուրդ, վոր մինչևի որս տիրապետող և հրամայող և յեղել, թագավորի ժամանակներից ենք ժառանգել: Վ. Իլյիշը մեզ ուսուցել է ամենամեծ ներանկատութեամբ և զգուշութեամբ վերաբերվել գեպի այն ժողովուրդները, վորոնք առաջ ճնշված են յեղել. նա պիտե՞ր, վոր այդ ժողովուրդների սրտում շատ դառնություն ու վերավորանք է կուտակվել. սակավաթիվ են նրանց փորձված և պատրաստված աշխատավորներն, խիստ վատ վիճակում է նրանց զբաղիտության գործը: Այս ամենը—անցյալի ծանր բեռն է: Բայց անցյալը—ուսուցել է մեզ Իլյիշը—վո՛չ թե բարկութեամբ ու հանդիմանութեամբ, վո՛չ թե գոռոգութեամբ, վո՛չ թե սնապարծութեամբ պետք է շտկել, այլ յեղբայրական ու ընկերական ոգնութեամբ, դպրոցներ կառուցելով, բայրական ու ընկերական ոգնութեամբ, զարգացմանը նպաստայդ ժողովուրդների արդյունաբերութեան զարգացմանը նպաստ-

պահան իմպերիալիզմի դեմ Արեւիկայի ճնշված ժողովուրդների պայքարն այսպես եր ուրվագծում վ. Իլիյիչը: Յեւ Արեւիկայի ժողովուրդների ճնշված մասսաները հասկացանք ընկ. Լենինին: Իսկ այն կենդանի որին տակը, թե ինչպես են ընկ. Լենինի գեկավարութեան տակ զտնվող խորհրդային միութեան մեջ իրենց կյանքը տնորինում տնտեսական և կուլտուրական զարգացման համարյա թե նույն աստիճանի վրա կանգնած ժողովուրդները, վորպիսիք զըրգըները, թուրքմեններն և ուզբեկներն են, — ցույց տվեց Արեւիկայի հետ ընկած ժողովուրդներին վոր պայքարը հնարավոր է և վոչ թե միայն պայքարը, այլ և հաղթանակը: Այս պատճառով է, վոր այդ ժողովուրդներն այնպես պաշտում են աշխատավորների անմոռաց ուսուցչին և պարտւղիսին:

Ազգային հարցը այս ձեւով դնելով, ընկ. Լենինը չտեսնելով մեծ ծավալ եր տալիս կոմունիստական Խոտերնացիոնալի խնդիրներին:

Հին փթած II-րդ Խոտերնացիոնալը վործ ուներ բացառապես բանվոր դասակարգի վերին շերտերի հետ, լավագույն դեպքում — Յեւրոպայի վորակված բանվորների հետ: Այդ բանը նըրան միայն Յեւրոպայի սահմաններում եր պահում, անհոգ և հյուսթագուրկ եր դարձնում: Ընկ. Լենինը բնագրկեց մարգկութեան բոլոր ստորին շերտերը, ճեզված Արեւիկայի ժողովուրդների վոյզ մասսան: Այս է կոմունիստական Ինտերնացիոնալի ուժի յեւ գոյութեան աղբյուրը:

Յեւ ահա թե ինչու այժմ է միայն, վոր կարելի յե լրջորեն ասել, թե աշխատավորների միջազգային հեղափոխական շարժումն իր մարտական ղեկավարող շտաբն ունի:

ԻՆՉՆ Ե Վ. Ի. ԼԵՆԻՆԻՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ՊԱՐԱԳԼՈՒԻՆ ԴԱՐՁՐԵԼ

Ընկ. Լենինն այս ձեւով եր դնում և լուծում տասնյակ և հարյուրավոր միլիոններ կազմող աշխատավորների կյանքի կարեւորագույն խնդիրները: Այստեղ արդեն նա պատկերաբանում է մեր առաջ վոչ թե միայն վորպես կուլտուրական պարագլուխ, այլև վորպես ամենամեծ և հանճարեղ պետական գործիչ: Իր կյանքի և գործունեյութեան այս շրջանում նրա բնավորութեան մեջ մի վերին աստիճանի հետաքրքրական գիծ էլ է յերևան գալիս, մի գիծ, վորն առաջ ասանձնապես ուսուցիկ կեր-

պով չեր կարող յերեւան գալ. դա ծայրահեղ զգուշացմունքներ, վորը ծագում եր նա յեւ կուլտուրական վրա ընկնող պատասխանատւութեան ծանուցման գիտակցութեան: Նա կարգ ու կանոնի պահպանման և սահմանադրութեան կոչ է ուղղում նրանց, ովքեր կարծում են, թե սոցիալիստական կարգեր մտցնելը «խաղ ու հարսանիք ե», նա կոչ է անում մտածված գործողութեան դիմել ու կշռել յուրաքանչյուր քայլը, համաչափել յուրաքանչյուր շարժումը: Պրոլետարիատը հեղափոխութեան խնդիրն իշխանութեանը, բայց այդ իշխանութեանը պահելու, սոցիալիզմի հիմքերն ամրացնելու յեւ խուրհիւր խուսափելու ու վայր չընկնելու համար անհրաժեշտ է լրջորեն աշխատել, չորս կողմը դիտելով, յեւ ճանկով, առջեւի հողը շոգափելով: Ահա թե ինչ եր նշանակ ում ընկ. Լենինի զգուշացմունքները:

Դա — շրջապատող պայմանները հասկանալու բացառիկ շնորհք եր, դա սահմանադրութեամբ, վորջմտութեամբ և ուղիղ կերպով ուժերը հաշվի առնելու անորինակ ընդունակութեան եր: Առանձնապես հիշատակութեան արժանի յե այդ վորջմտութեան արտահայտութեան այնպիսի պատմական փաստը, վորպիսն Բրեստի հաշտութեան եր: Մենք բանակ չունենք, ասում եր ընկ. Լենինը, — դերմանական ինպերալիզմն ունի, միջազգային հեղափոխութեանն այնքան արագ չե ծավալվում: վորքան մենք կուզեյինք, միջազգային կապիտալը դեռեւս անհամեմատ ավելի ուժեղ է միջազգային հեղափոխութեանից. այս իսկ պատճառներով մենք պետք է նահանջենք և զիջենք:

Թող դեթ մի մարդ գտնվի, վոր կարողանա ապացուցել, թե Լենինն իրավացի չեր: Բրեստի հաշտութեանն — անցյալի գործ ե: Բայց միթե գաղտնիք է, վոր յեթե ընկ. Լենինին չհաջողվեր պաշտպանել իր տեսակետն այդ հարցի նկատմամբ, Խորհրդային հանրապետութեան հետքն անգամ գուցե չմնար:

Ընկ. Լենինի զգուշացմունքներն այն մենշևիկյան «զգուշավորութեանը» չի, վորը հեղափոխութեանը միշտ վտարով — գլխով ծախում եր հանուն բուրժուազիայի քաղցրիկ ժպիտի և վորի վորջ իմաստութեանը հետևյալ յերկու դարձվածքին եր հանգում — «քիթ մի խոթիր» և «ականջները ճակտից վեր չեն լինում»: Յեթե ընկ. Լենինն ասում եր զգուշավոր յեղիր, նա դըրանով ուզում եր ասել, վոր դեպի կոմունիզմն ընթանալիս յուրաքանչյուր քայլը կշռիր և չափիր: Դա — հեղափոխութեանը կա-

տարած, արդեն պետական իշխանությունն իր ձեռն առած և համաշխարհային շարժման վիճակի համար պատասխանատու պրոլետարիատի առաջնորդի գործնական մոտեցումն երկայլ իր առջև դրված խնդիրները։ Դա—զգուշավորությունն եր մեծ հեղափոխականի, վորը թանկ և գնահատում հեղափոխությունը և իր հասուն, մտածված քայլերով հարյուր անգամով ավելի մեծ զարկ է տալիս և հարյուր անգամով ավելի և ծավալում այդ հեղափոխությունը, քան միլիոնավոր հեղափոխական դարձվածքներ կանեցին։

Վլ. Իլյիչ Լենինը մի ինչ վոր առանձին հատկություն ուներ, վորով հարկադրում եր բոլորին մտածելու տվյալ վարկյանում ամենից գլխավոր հարցերի մասին։ Յեթե այդ գլխավոր հարցը անտեսական շինարարությունն եր, Վլ. Իլյիչն համար մի մեխ շինելը պետական նշանակություն եր ստանում։ Յեվ այդ իսկ պատճառով, նա ամեն ինչ տրամադրել եր տալիս այդ գործին, վորքան ել վոր նա փոքր թվաբ։ Ընկ. Լենինն անհրաժեշտություն դեպքում կարողանում եր անվերջ նույն բանն ասել, նա բոլորին ել հարկադրում եր, վոր նույնն անեն, և դա վորոշ արդյունք եր տալիս, մասսայական ջանքերով հաջողություն եր ձեռք բերվում։ Ս. հեվաթիկ ընկ. Լենինի այդ բացառիկ ընդունակությունը, վորով նա միշտ առաջ եր բացում ամենակարեկորն ու աւեհագլխավորը, այդ գլխավորի շուրջը կենտրոնացնելով միլիոնավոր մարդկանց բոլոր ուժերը, բովանդակ ուժագործությունը յեվ ամբողջ յեռանդը, այն ընդունակությունը, վորով նա մասսաների գործողության գիմելու հարմար մոմենտ եր ընտրում—այդտեղ եր ահա, վոր յերեվան եր գալիս նրա կազմակերպչական հանձնարը։

Յերկուս ու կես տասնամյակների ընթացքում ընկ. Լենինը իրավամբ կուսակցության պարագլխի դեր եր խաղում։

Նրա այլի ընկնող տեսական պատարը, հանձնարել միտքը, վոր հնարավորություն եր տալիս նրան առանձին յերեվոլյուցներից ու փաստերից վեր լինել յեվ կատարվող անցքերը հեղափոխության յեվ բանվոր դասակարգի շահերի տեսակետից գնահատել անդրեհակ պայծառությամբ յեվ ուռուցիկ կերպով հարցեր դրնելու յեվ այդ հարցերին նույնքան պայծառ ու նեղիս պատասխան տալու կարողությունը. դասակարգերի սիջեվ տեղի ունեցող պայքարի բարդ պայմանները վերլուծելու բացառիկ ընդունակությունը յեվ գալիքը նախատեսելու անորիճակ ընդունակու-

թյունը. նրա կամքի յեվ բնավորության ամրությունը յեվ անհողողողությունը, վորոնք հնարավորություն ելին տալիս նրան առանց վարանումների տանելու իր յեթեվից մասոսաները—սրանք եր այն հասկությունները, վոր նրան պարագլխի դարձրին։

Ընկ. Լենինի դերն ու հեղինակությունը տարեց-տարի ավելի ելին մեծանում գլխավորապես այն պատճառով, վոր հեղափոխությունները (1905 և 1907 թ. թ.) և պատերազմը թե իրենց ընթացքով և թե առանձին աչքի ընկնող պատմական փաստերով լիովին հաստատում ելին ընկ. Լենինի բռնած ուղղության ճշտությունը։

Յեվ կանծես թե ի լրումն այդ բոլոր հատկությունների Վլ. Իլյիչը վերին աստիճանի ներազդաց ու կարեկցող ընկեր եր. նրա վերաբերմունքը դեպի մարդիկ խիստ պարզ եր. նա զգվում եր փառասիրությունից և պարծենկոտությունից. նա մեր ժամանակվա ամենահամեստ մարդն եր։ Նա մի իսկական դեմոկրատ եր—բառիս ամենալավ և ամենախոր իմաստով դեմոկրատ. նա աշխատավոր ժողովրդի հարազատ զավակն եր։ Դրա համար ե, վոր մեծ սեր ելին տածում դեպի նա տասնյակ միլիոնավոր աշխատավորների սրտեր։

Կոմունիստները գիտական մարքսիստը դավանող սոցիալիստներ են, նրանք գիտեն, վոր անհատները պատմություն չեն տեղծում. պատմությունը մասսաների պատմությունն ե։ Ընկ. Լենինը չի հնարել հեղափոխությունը և վոչ ել Կոմունիստական կուսակցությունն ե հորինել։ Պատմությունը մուսսաներն են ստեղծում։ Բայց ընկ. Լենինն ել հենց նրանով եր նշանավոր, վոր նա ամբողջապես մասսաների մեջ եր յեվ մասսաների հետ։ Նրան անկարելի յե բանվոր դասակարգի հեղափոխական պայքարից յեվ հաղթանակներից ու պարություններից մեկուսի պատկերացնել։ Նա բանվորական մասսաների հետ միասին եր սեղծում պատմությունը յեվ նախապատասխան հեղափոխությունը. Լենինը իր կենդանության ժամանակ հասավ ամենամեծ յերջանակության, վորին յերբեմի կարող ե հասնել մարդը, նա ամբողջապես, իր վողջ ելուծյամբ, անմնացորդ կերպով լուծվեց ժբանվոր դասակարգն անունը կրող բազմամիլիոն կոլեկտիվի մեջ. նա հողով ու մտքով արդեն իսկ կոմունիստական հասարակության մեջ եր ապրում, չնայած այն հանգամանքին, վոր մեր կյանքի պրոդան դեռեվս այնքան դորշ ու ծանր ե։ Նրա

համար անձնական յերջանկության, իր «յեսի» յերջանկություն գոյություն չունենի: Նա այդ «յեսի» բարձր դասեց «մենքը», վողջ պրոլետարիատը, ամբողջ աշխատավոր մարդկությունը: Յե՛վ միեմլույն ժամանակ նա ամբողջապես իրական կենդանի կյանքով էր ապրում-բժավոր ախտ, սով, *нерасхлябанность*, տանջալից պատերազմ սնուցանող կյանքով: Յնորվածն է միայն կարող լենինին ֆանտազյոր և պարապ պատրանքներով ապրող մարդ անվանել: Բայց իրոք լենինը միշտ էլ գործի մարդ ու պրոլետիկ էր: Նա տանել չէր կարող «սկզբունքային» ճառերն ու դիսկուսիաները, յերբ պետք էր գործ անել: Վորեվի պարզ գործ կարգի գցող հասարակ անգրագետ բանվորին նա հարյուր անգամով ավելի բարձր էր դասում ամենամեծ կրթություն ունեցող մարդուց, յեթե այս վերջինը չէր կարողանում հարմարեցնել իր գիտեցածը կյանքի պահանջներին: Նա, Վլ. Իլյիչը, անձամբ էր մշակում տնտեսական քայքայման, կեղտոտության, սովի և տրգիտության դեմ կռվելու միջոցները, իր վողջ եյությամբ թափանցելով յուրաքանչյուր խնդրի խորքերը, վոչինչ չարհամարելով, վոչ մի բանի վորպես «մանր», «առորյա աննշան հարցի» չվերաբերվելով:

Պատմության մեջ մե՛ծ մե՛ծ դժվար թե կարողանանք գտնել մեկ ուրիշ այդպիսի նշանավոր մարդ, վորի ամենահանճարեղ միտքը յե՛վ բանվոր գասակարգի շահերի տեսակետից պատմական անցքերն ու փաստերը նախատեսելուս ու գնահատելու բացառիկ ընդունակությունը այդպես յերջանկորեն միացրած լինե՛ր իր մեջ մե՛ր առույտ կյանքի գործնական հարցերը այդպես գործնական կերպով զնեղու յե՛վ լուծելու գարմանալի շնորհի հետ:

Նա կոմունիստ էր իր վարկեցողությամբ, իր ապրելակերպով, իր հոգու յե՛վ մե՛ծի վողջ կառուցվածքով յե՛վ միյեմլույն ժամանակ ամենից լավ էր հասկանում, թե մե՛ծ գեռ ինչպե՛ս հեռու յե՛նք կոմունիզմից, ինչպե՛ս շատ բան պե՛տ է դեռյալ կոմունիզմին հասնելու համար անել յե՛վ ինչպե՛ս շատ բան էր այդ կոմունիզմի համար ինքն արել. սրանք էլ ինքն Վլադիմիր Իլյիչի բնավորության առանձնահատկությունները յե՛վ դրա համար էլ ինքն նրան սիրում յե՛վ այնպես հավերժորեն սիրելու յե՛ն բանվոր գասակարգն յե՛վ բոլոր աշխատավորները:

Բայց այդ ամենի համար նրան կատաղի կերպով առողմ էր բուրժուազիան: Բուրժուազիան վաղուց էր մտածում այն մասին, թե ինչպե՛ս անի, վոր զրկի աշխատավորներին իրենց

առաջնորդից: 1918 թվի սեպտեմբերին, յերբ ընկ. լենինը Մոսկվայում գտնվող Միխեյլսոնի գործարանի մեծ միտինգում ճառ էր ասում, ես-երական կուսակցության անդամ բուրժուազիայի գործակալը գնդակ արձակեց նրա վրա: Յերեւո գնդակ մնաց Վլադիմիր Իլյիչի մարմնի մեջ: Մի ամբողջ ամիս Վլադիմիր Իլյիչի կյանքին մեծ վտանգ էր սպառնում. բժիշկները նրա առողջանալու վրա հույս չունեյին: Ընկ. լենինի գորեղ որդանիգմն էր միայն, վոր դիմացավ այդ փորձանքին. Վլադիմիր Իլյիչն արագությամբ կազդուրվեց, նորից աշխատանքի անցավ և այդ աշխատանքն ավելի մեծ լարումով ու իր ուժերը, ներվերը՝ և ուղեղը ավելի մեծ չափերով ծախսելով տարավ, իսկ գնդակներից մեկն այնպես էլ մնաց Վլ. Իլյիչի մարմնի մեջ: Միայն այժմ, մահվանից հետո, յերբ դեհատում է յին ընկ. լենինի մարմինը, գնդակը հանեցին:

30 տարի Վլադիմիր Իլյիչը լենինը, առանց փոխարինվելու, բանվոր դասակարգի ղեկը վարողի ամենապատասխանատու դիրքում է յեղել: 30 տարի նա բանվոր դասակարգին ղեկի նվիրական նախադաս—ղեկի կոմունիզմ, գեպի նոր ուրախ, պայծառ կյանք է տարել: Նա խորաթափանց հայացք և ամենալուսամիտ զլուխն ունե՛ր աշխարհումս, նա հեռվից տեսնում էր ծանծաղն ու ստորյերկրյա քարերը և ղեկը վարողի ամուր ու վարպետ ջանքերով անց էր կացնում մեղ վտանգավոր տեղերից. նա դեպի պրոլետարիատի վերականգնման նպատակը տոնող ամենակարճ, ամենաճիշտ, ամենահուսալի և միեմլույն ժամանակ ամենաուղիղ ճանապարհն էր գտնում:

Ընկ. լենինին չվիճակվեց իր ճանապարհի վերջին հասնել: Բոլորի փոխարեն և բոլորի համար հոգալու, մտածելու և աշխատելու ուժից վեր ծանր բեռան տակ նա քայքայեց իր ուժերը: Մեր յերբի բանվոր դասակարգն ի՞նչպե՛ս անդրադարձավ իր առաջնորդի մահվանը: Այնպես, ինչպես վոր պետք է անդրադառնար մե՛ր հերոսական պրոլետարիատը: Չկա պարագույնը, բայց կա բանվոր դասակարգը—ուրեմն ավելի ամուր յե՛վ ավելի սեղմ շարժելով պե՛տ է համախմբվեն բանվորական մասսաներն ընկ. լենինի գավակ՝—Ռուսաստանի կոմունիստական կուսակցության շուրջը: Տասնյակ հազարավոր բանվորներ յեկան դեպի մեր կուսակցությանը, նրանց յետեւից ուրիշ տասնյակ հազարներ են գալիս: Ինչից զրգված և ինչո՞ւ յեն բան-

վորներն այդ քայլն անում: Վորովհետև գիտեն, վոր
միայն կոմունիստական կուսակցության գրեթե ամբողջ
կարողացան պաշտպանել իրենց աշխատավորական իշխանու-
թյունը չեմ կառուցել նոր կյանքն ընկերական հիմունքներով,
վորտեղ չեն լինի ճնշողներ ու շահագործողներ: Ամուր հիմք ե
դրել ընկ. կենտրոն: Այդ հիմքի վրա մեծ ուսուցչի ավանդներով
ղեկավարվելով, աշխատավոր ժառանգները նոր հասարակություն,
կոմունիստական հասարակություն են կառուցելու: Կենտրոն չկա,
քայքայ նրա ստեղծած գործը դարեր կապրի:

ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ

Ֆեբև	Տող	Վերեկից	Ներքեկից	Տպված է	Պեստ է լինի
14	1	—	—	իբեն	իբ
16	—	8	—	տարիներ	տարիների
17	—	7	—	շարունակ	համար
17	—	5	—	կառուցումն է	—
17	—	4	—	լավագույն զեպքում	միայն
19	—	11	—	լուծել միայն	լուծել
22	—	6	—	յեղբայրներ, պետք է քչից սկսել	պետք է քչից սկսել
				բանվորն ու գյուղացին	բանվոր ու գյուղացի

«Ազգային գրադարան»

NL0185614

9176 6 15 407.